

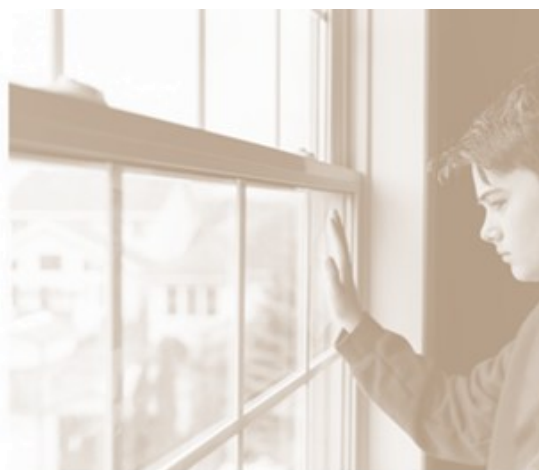

Fælles om Ungelivet

Datarapport

2025/26

Syddjurs Kommune

Kære læser— Velkommen til Fælles om Ungelivets datarapport 2025/26

Med Fælles om ungelivet ønsker vi i Syddjurs at skabe et godt og sundt ungeliv, hvor rusmidler ikke er i centrum. Et liv hvor tydelige og nærværende voksne skaber rammerne for og viser vejen til positive sociale fællesskaber og inspirerende ungemiljøer.

Hvad går det ud på?

Danske unge er nogle af de unge, der drikker allermest og tidligst i Europa (ESPAD 2024). Det vil vi gerne lave om på, og der ses en spirende tendens til at de unge også gerne vil noget andet gennem sober-curious bevægelsen. Den tendens vil vi tappe ind i. Sammen og i fællesskab – de unge, forældre, skole og ungdomsuddannelser, forenings- og fritidsliv og kommune - kan vi lykkedes med at ændre en kultur.

Vi vil styrke sunde fællesskaber omkring de unge og sætte fokus på dét, vi gerne vil have mere af. Forskningen viser, at den tilgang kan ændre en kultur. Fælles om ungelivet er en ambitiøs national indsats, som startede i 2020 da 5 pilotkommuner sammen med Sundhedsstyrelsen og Trygfonden testede og udviklede konceptet. De tog afsæt i en succesfuld islandsk forebyggelsesmodel, der byggede på stærk involvering af lokalsamfund og forældre.

I 2024-32 er Syddjurs Kommune udvalgt sammen med 9 andre programkommuner til at forankre konceptet lokalt og videreudvikle, så vi nu er 15 kommuner i alt.

Initiativet arbejder ud fra tre velafprøvede principper:

Datadreven indsats Indsamling og formidling af lokale data om børn og unge i alderen 12-18 år i kommunen.

Beskyttende faktorer Afsæt i viden og indsatser med fokus på at fremme forældre, fritidsliv og fællesskaber som beskyttende faktorer for unges brug af rusmidler.

Lokal involvering og handling blandt forældre og voksne. Mobilisering af forældre og lokalsamfund med henblik på at tage ansvar og skabe rammer for sunde fællesskaber uden rusmidler for børn og unge.

Hvem er med?

I Syddjurs starter vi med at indsamle og samarbejde om lokale data på fem grundskoler og det omkringliggende lokalsamfund. Konceptet udrulles gradvist til hele kommunen, både i fritidsliv, foreninger, på ungdomsuddannelser - og sammen med de unge, der hvor de er. For kun når vi er fælles om det, kan vi lykkes.

Denne rapport er et uddrag af den samlede Ungeprofilundersøgelse, som Syddjurs Kommune har gennemført hvert år for alle 7.-9. klasser siden 2019. Ungeprofilundersøgelsen er en undersøgelse af elevers generelle trivsel og sundhed. Den bruges som vidensgrundlag i mange af Syddjurs Kommunes indsatser i forhold til unge. Ungeprofilen er gennemført i Syddjurs Kommune i perioden fra 3.-27. november til 2025. Undersøgelsen supplerer den lovbestemte årlige trivselsundersøgelse på skoleområdet.

Der er 1264 udskolingselever i Syddjurs Kommune, der har besvaret spørgeskemaet. I Syddjurs Kommune er der 1.459 udskolingselever. Det giver en besvarelsesprocent på cirka 87 procent. Det er en højeste besvarelsesprocent Syddjurs Kommune har haft i syv år. På landsplan er der givet 46.671 besvarelser i målgruppen 7.-9. klasse.

I nogle af temaerne mangler der tal fra 7. klasse. Det er grundet, at antallet af respondenter har været så få, at de blevet sløret på grund af hensyn til anonymitet. Denne rapport er en opsummering af data på kommuneniveau, der viser tendenser. En opmærksomhed skal være på, at der kan være lokale forskelle i svar, hvilket giver udsving i data, samt at det er selvrapporteret adfærd fra de unge.

Rapporten indeholder de temaer, der fokuseres på som beskyttende faktorer i Fælles om ungelivet: *** Forældre * Venner * Fritidsliv** samt nogle af risikofaktorerne: *** Trivsel og mental sundhed * Rusmidler**

Indholdsfortegnelse

Resumé	4
Trivsel	7
Dig og dine forældre	14
Skole	18
Fritid & Venner	22
Flertalsmisforståelser	26
Nikotin	28
Alkohol	31
Stoffer – ulovlige rusmidler	44

De farvede firkanter indikerer udviklingen siden sidste Ungeprofilundersøgelse i Syddjurs, 2024/25

- Nyt spørgsmål eller ny udregningsmetode
- Udvikling på +/- 1 procent, ingen udvikling eller udvikling der hverken kan vurderes som positiv eller negativ
- Positiv udvikling på 2 procent eller mere
- Negativ udvikling på 2-4 procent
- Negativ udvikling på 5 procent eller mere

Syddjurs
**FÆLLES OM
UNGELIVET**

Resumé

Trivsel - Mental og fysisk

81 procent af udskolingseleverne i Syddjurs Kommune befinder sig i god mental trivsel målt ved WHO-5-indekset, mens 7 procent vurderes sig selv i risikogruppen for stressbelastning eller depression. Niveaulet ligger på linje med landsplan og har været relativt stabilt de seneste fem år.

Andelen af elever i den lave trivselskategori er dog steget med to procentpoint siden 2020 blandt pigerne. Der ses generelt markante kønsforskelle, hvor færre piger befinder sig i den høje ende af trivselsskalaen, og flere i den lave, sammenlignet med drenge.

I hverdagen oplever langt de fleste elever høj trivsel: 94 procent angiver, at de har det godt derhjemme, 98 procent har det godt med deres venner, og 90 procent oplever, at de altid eller for det meste har en voksen at tale med, hvis noget bekymrer dem.

Fysisk trivsel

Pigerne halter efter drengene på den fysiske trivsel. De er mindre tilfredse med deres udseende og vægt og bevæger sig ikke så meget. Kun 19 procent af pigerne er tilfredse med deres udseende, mod 39 procent af drengene. Færre piger bliver dagligt forpustede, og generelt er der 10–15 procentpoint færre piger, der angiver at være i god fysisk form, udhvilede og få motion nok.

Sammenlignet med landsplan ligger drengene i Syddjurs lavere på fysisk trivsel, både hvad angår fysisk form og daglig bevægelse. Samlet set er piger fortsat bagud på både mental og fysisk trivsel.

Forældre

Udskolingseleverne i Syddjurs har generelt et godt forhold til deres forældre, som spiller en central rolle i elevernes trivsel og valg. 94 procent angiver, at de kan lide at være sammen med deres forældre og oplever dem som tilgængelige.

Der ses dog et mindre fald i forældrenes oplevede interesse for skolegang og fritidsliv, hvor Syddjurs ligger lidt under landsplan.

Forældres rammesætning omkring alkohol er blevet markant tydeligere siden 2022. Langt flere elever må ikke drikke alkohol, og andelen, der aldrig har drukket, er steget betydeligt. Forældrenes grænser nævnes i stigende grad som begrundelse for at afstå fra alkohol.

I 7. klasse er andelen, der ikke må drikke alkohol, steget fra 52 procent i 2022 til 72 procent i 2025. I 8. klasse er der samlet set sket en stigning fra 25 til 37 procent siden 2022, og i 9. klasse er andelen steget fra 6 til 17 procent.

Flertalsmisforståelser

Udskolingselever i Syddjurs overvurderer i høj grad, hvor mange jævnaldrende der bruger alkohol, nikotin og hash. For alle rusmidler ligger elevernes antagelser markant over de faktiske selvrapporterede tal, særligt for alkohol og e-cigaretter/vapes.

Omkring 59 procent tror, at flere jævnaldrende har været fulde inden for de seneste 30 dage, end det reelt er tilfældet. Misforståelserne er endnu mere udtalte ved e-cigaretter, hvor op mod 86 procent vurderer, at dagligt brug er mere udbredt, end det faktisk er.

Flertalsmisforståelserne kan bidrage til at normalisere risikoadfærd og understreger behovet for forebyggende indsatser, der korrigerer sociale normer og synliggør, at hovedparten af eleverne vælger rusmidler fra.

Resumé

Skole

De fleste udskolingselever i Syddjurs trives godt i skolen. 86 procent oplever god trivsel, og 85 procent føler sig som en del af fællesskabet. Omgangstonen vurderes generelt positivt, og der er fremgang på alle trivselsindikatorer i forhold til sidste år. 68 procent angiver, at de har lyst til at lære det meste af tiden, og over halvdelen vurderer, at de klarer sig fagligt godt eller nogenlunde godt.

Samtidig angiver 13 procent, at de ikke trives i skolen. 8 procent vurderer deres faglige niveau som dårligt, og 16 procent har pjækket mindst én hel dag den seneste måned, heraf 6 procent uden forældrenes kendskab. Tallene har ligget stabilt på samme niveau de seneste år og er tilsvarende til landsplantal.

Elevernes uddannelsesdrømme varierer: Næsten halvdelen af 9.-klasseeleverne ønsker gymnasiet, mens 7.-klasseelever oftere nævner arbejde. Flere drenge end piger peger på arbejde eller erhvervsuddannelse, mens flere piger er i tvivl.

Mobning ligger fortsat lidt over landsgennemsnittet

Fritidsliv og venner

De fleste elever i Syddjurs deltager fortsat aktivt i sociale fællesskaber. Deltagelsen i organiserede fritidsaktiviteter falder med alderen: 90 procent i 7. klasse, 76 procent i 8. klasse og 64 procent i 9. klasse. Niveauet ligger lidt under landsgennemsnittet i 7. og 8. klasse.

Samtidig er andelen, der sjældent eller aldrig deltager i organiseret fritidsliv, steget – særligt i 9. klasse, hvor den er vokset fra 23 til 36 procent.

Syddjurs ligger til gengæld over landsgennemsnittet i brugen af ungdomsklub og ungdomsskole. Især i 7. klasse er der sket en markant stigning i ugentlig deltagelse.

De unge er fortsat fysisk sammen: 78 procent er sammen med venner ugentligt eller oftere, og 98 procent angiver, at de har det godt med deres venner.

Fritidsjob fylder mere, særligt i 8. klasse, og samlet ligger kommunen over landsplan.

Nikotin

Brugen af cigaretter og snus er uændret siden 2024, men brugen af e-cigaretter/vapes har ændret sig. Flere 7.-klasseelever har prøvet at vape, mens andelen, der aldrig har prøvet, er steget i 8. og 9. klasse. Samtidig er hyppigheden steget blandt dem, der bruger vapes jævnligt – særligt i 9. klasse, hvor ugentlig eller daglig brug er steget fra 7 til 11 procent. – Så selvom færre har prøvet, er der flere der anvender det jævnligt.

Brugen af nikotin stiger generelt med alderen og er nogenlunde ens blandt piger og drenge. Udviklingen følger landsplan, hvor vapes er det mest udbredte nikotinprodukt.

Færre unge er i tvivl om forældrenes holdning til rygning, hvilket peger på tydeligere forældregrænser.

Resumé

Alkohol

Udviklingen i Syddjurs peger samlet set i en positiv retning, i både forældres rammesætning og elevernes holdning til alkohol. Flere elever må ikke drikke alkohol hjemmefra, og samtidig vælger markant flere helt at afstå fra alkohol på tværs af årgangene.

I 7. klasse er andelen der ikke må drikke alkohol steget fra 52 procent i 2022 til 72 procent i 2025, og i både 8. og 9. klasse er der stigninger på 11–12 procentpoint. Samtidig er der kommet omkring 14 procent flere elever på alle klassetrin, som aldrig har drukket alkohol. De unge fremhæver især forældrenes grænser, egen modenhed og hensynet til kroppen som årsager til, at de ikke drikker. Samtidigt ses at flere elever har en mere kritisk holdning til at jævnaldrende drikker alkohol.

I 2022 var der i 14 procent

Endvidere ses en stigning i de elever der svarer at de har været fulde 'nul gange' den sidste måned. Her var der i 2022, 14 procent af de elever der drikker alkohol i 9. klasse der svarede at de ikke havde været fulde de seneste 30 dage, nu er det 23 % der svarer det samme.

Tilsvarende fald ses i forbindelse med at have drukket mere end 5 genstande ved samme lejlighed. Det kan tyde på at hyppigheden er faldet.

På den andens side ses det, at de elever der drikker, stadig drikker mange genstande ved samme lejlighed, så hyppigheden er måske faldet, men blandt de ældste elever forekommer fortsat højt forbrug ved enkelte lejligheder, og en mindre gruppe – særligt i 7. og 8. klasse – angiver at drikke uden forældrenes kendskab. Der er derfor fortsat behov for målrettet forebyggelse.

Stoffer - ulovlige rusmidler

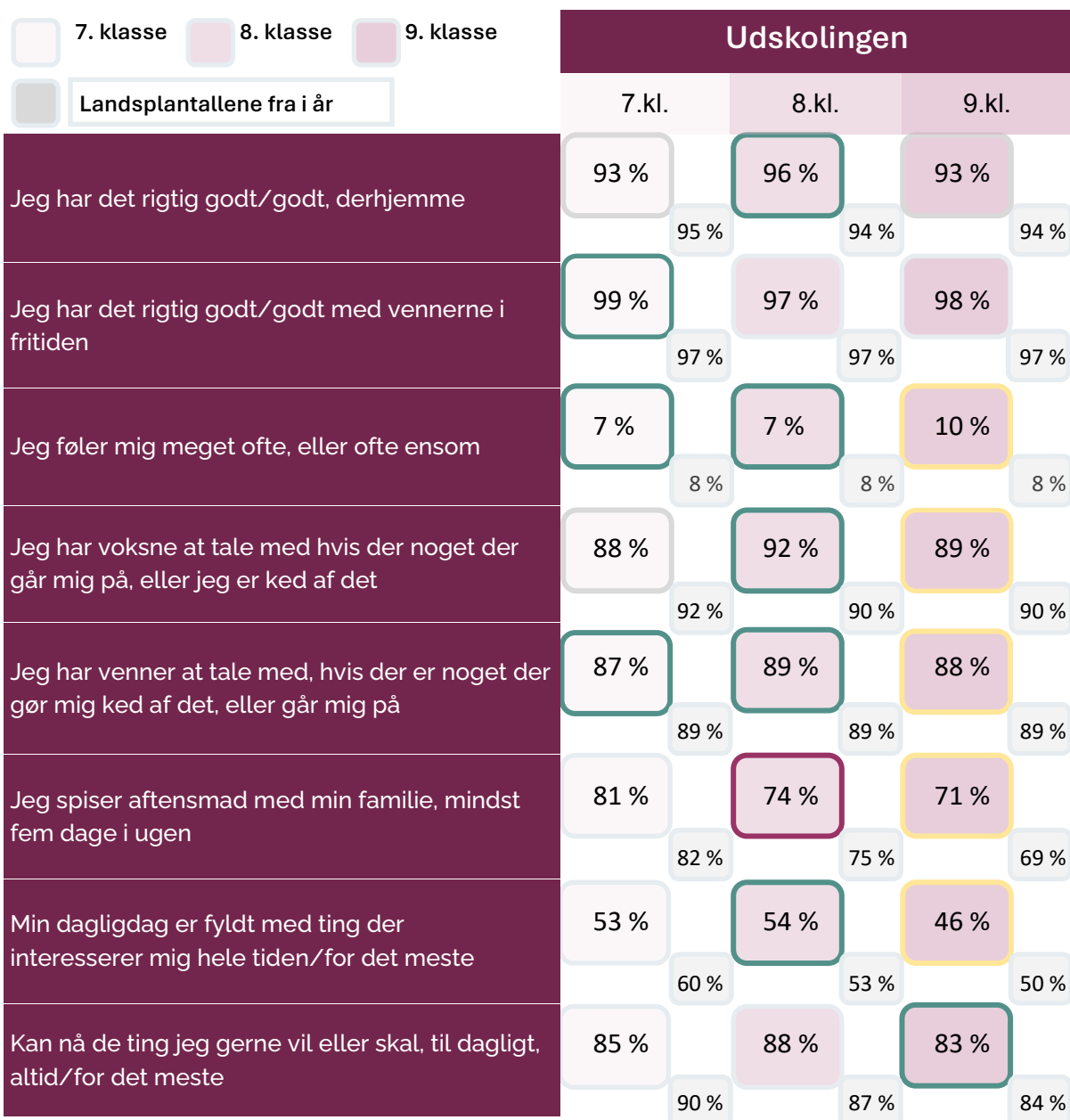
Hash er fortsat det mest udbredte ulovlige rusmiddel blandt unge, og unge i Syddjurs adskiller sig ikke markant fra landsplan i deres erfaringer – men der er lokale bevægelser, som giver anledning til opmærksomhed. I 9. klasse er andelen, der har prøvet at ryge hash, fordoblet fra 4 procent i 2024 til 8 procent i 2025. Samtidig bliver holdningerne mere ukritiske: færre 9.-klasseelever vurderer hash som *meget skadeligt* (fald fra 62 procent til 56 procent), og færre mener, at det ikke er i orden, at jævnaldrende ryger hash. På flere holdningsspørgsmål ligger Syddjurs under landsplan, hvilket viser en større lokal accept af hash – især blandt de ældste elever.

Når det gælder andre stoffer, er brugen fortsat meget lav i udskolingen. I Nærværende er der brugt tal fra landsplan, da svarene fra Syddjurs er sløret grundet få besvarelser. Her har 0,8 procent i 7., 1,6 procent i 8. og 2,6 procent i 9. klasserne svaret at de har prøvet andre stoffer end hash, og her ses at kokain er mest udbredt, tæt efterfulgt af amfetamin og opioider

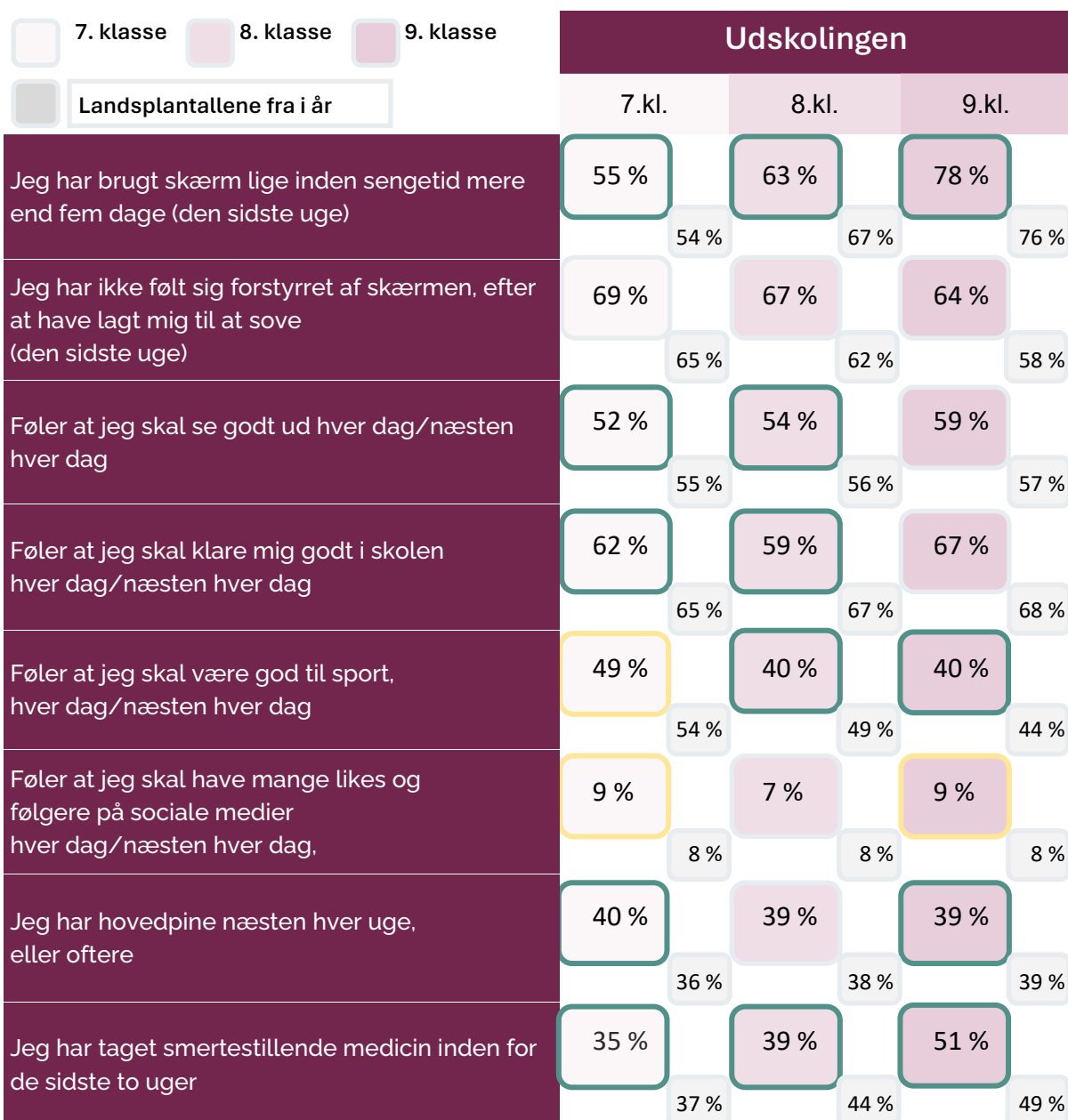
Trivsel

- Din hverdag

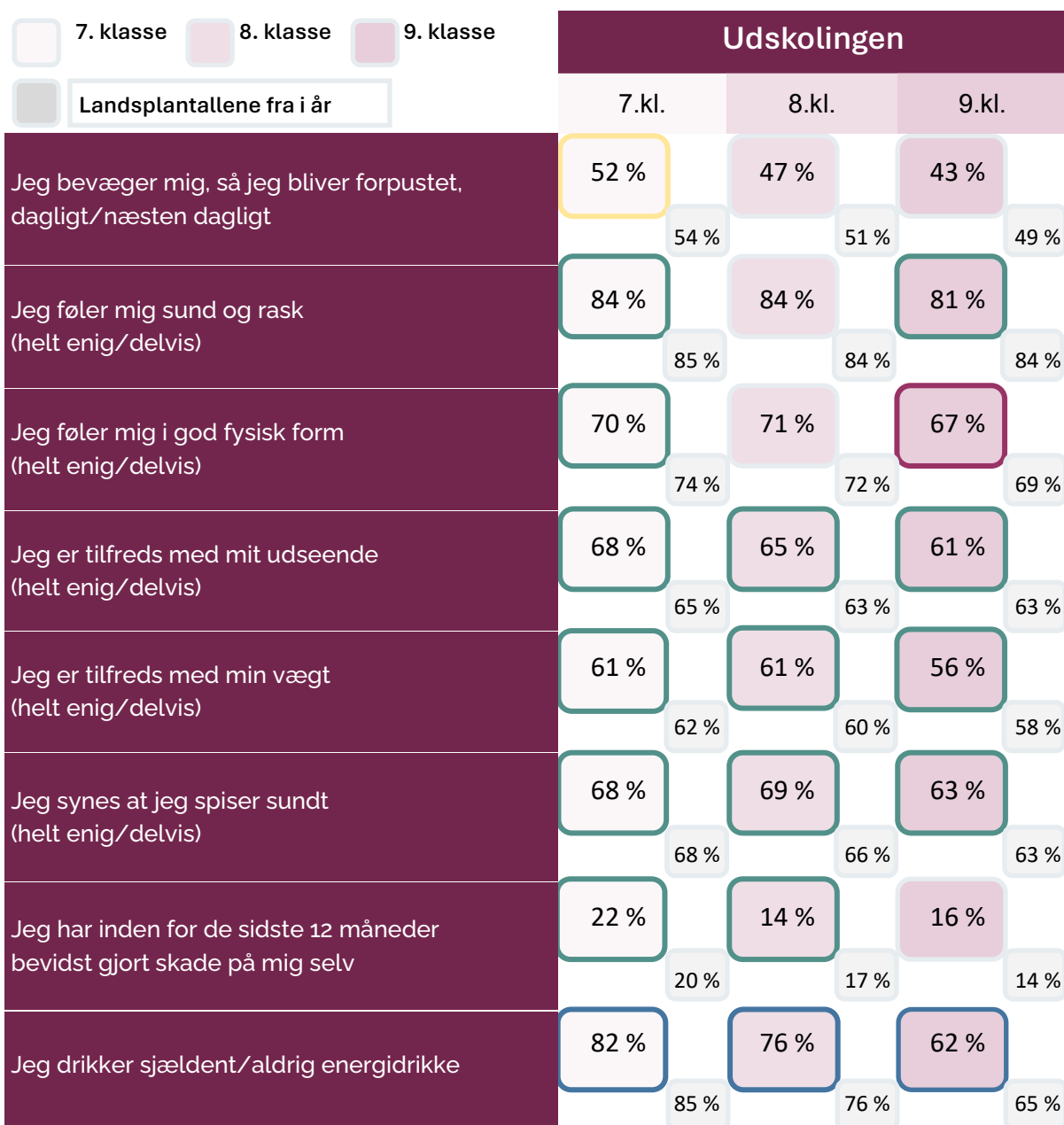
Trivsel

- Din hverdag

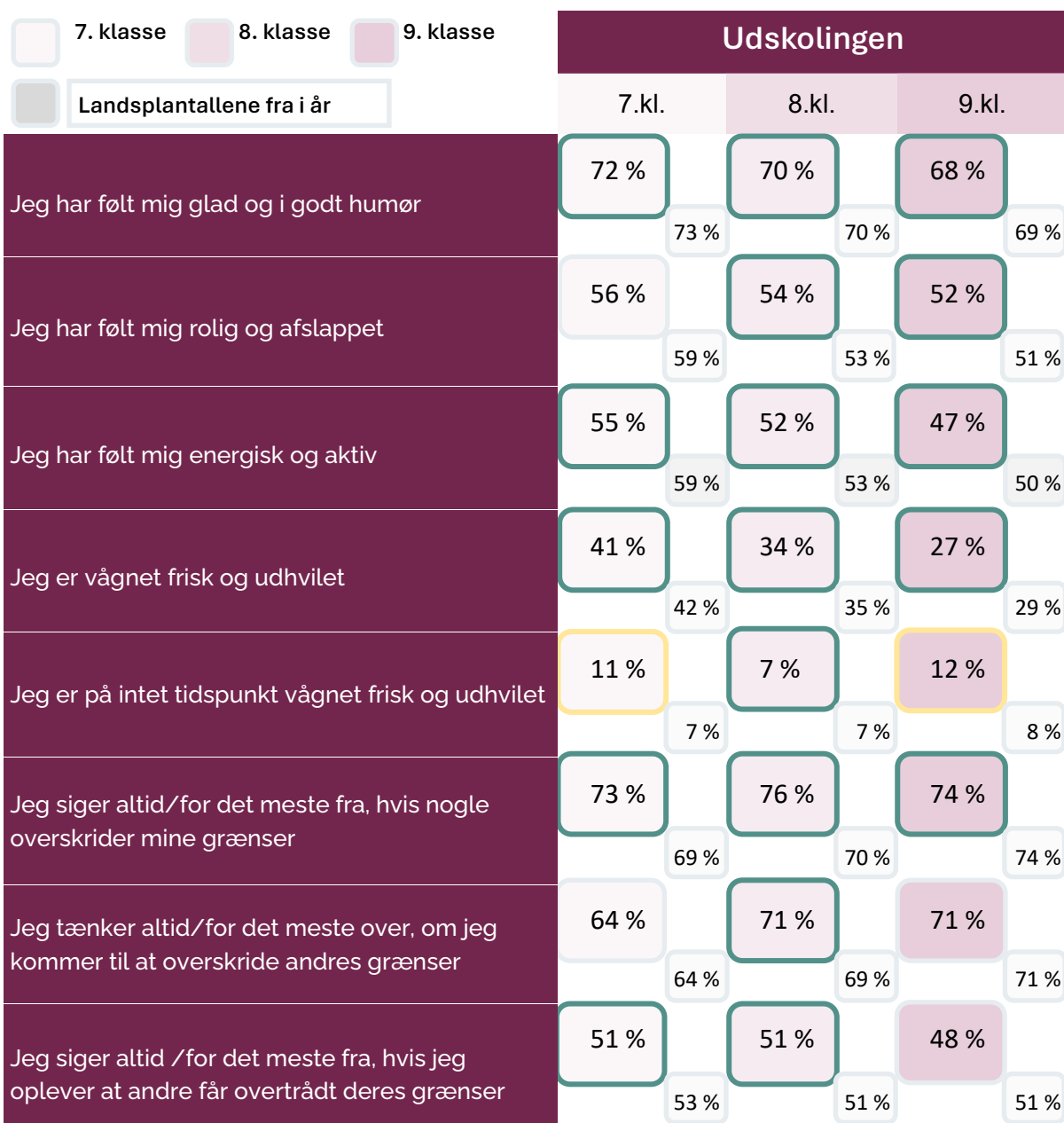
Trivsel

- Fysisk sundhed

Trivsel

- Fysisk og mental sundhed

Trivsel

- WHO-5 indeks

WHO-5-indekset angiver risikoniveauer for, hvor sandsynligt det er, at et menneske udvikler depression eller stressbelastning. Jo højere score, des lavere risiko. Risikoniveauerne er inddelt i tre overordnede intervaller, som vist på tabellen til højre.

Placering i indekset er en udregning fra fem spørgsmål, om hvordan man har haft det de sidste to uger, herunder om man er vågnet frisk og udhvilet, er i godt humør m.m.

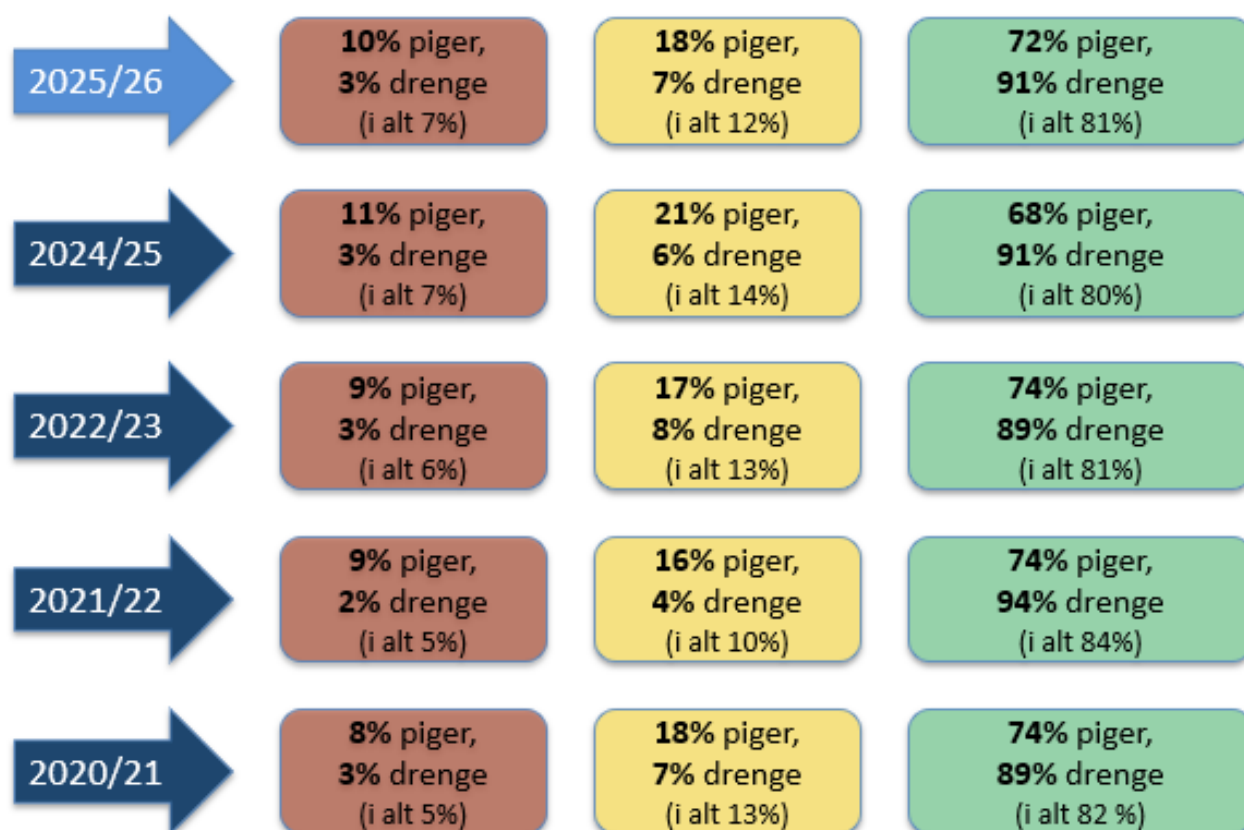
Herunder ses kønnenes fordeling på de tre intervaller, fra de sidste fem Ungeprofilundersøgelser i Syddjurs Kommune. Firkanterne illustrer de tre intervaller, hvor langt de fleste unge befinder sig i den 'grønne' ende.

WHO-5 indeks

51-100 Lav risiko

36-50 Middel risiko

0-35 Høj risiko

Det kan ses, at andelen af unge i højrisikoområdet er steget en lille smule i perioden siden 2020. Denne stigning drives af pigerne. Andelen af de unge, der ligger i kategorierne med lav og mellem risiko er gået lidt op og ned i perioden.

I 2025 er der 81 procent i lavrisikoområdet relativt til 80 procent i 2024. Det er ikke en stor stigning, men det er værd at bemærke, at stigningen skyldes at flere piger nu er i lav risiko.

Trivsel

- WHO-5 indeks

På grafen herunder er svarfordelingen fra Syddjurs delt op i 10 intervaller for tydeligt at illustrerer fordelingen mellem kønnene. Det ses, at der er overvejende flest piger i de laveste intervaller, og omvendt, flest drenge i de højeste.

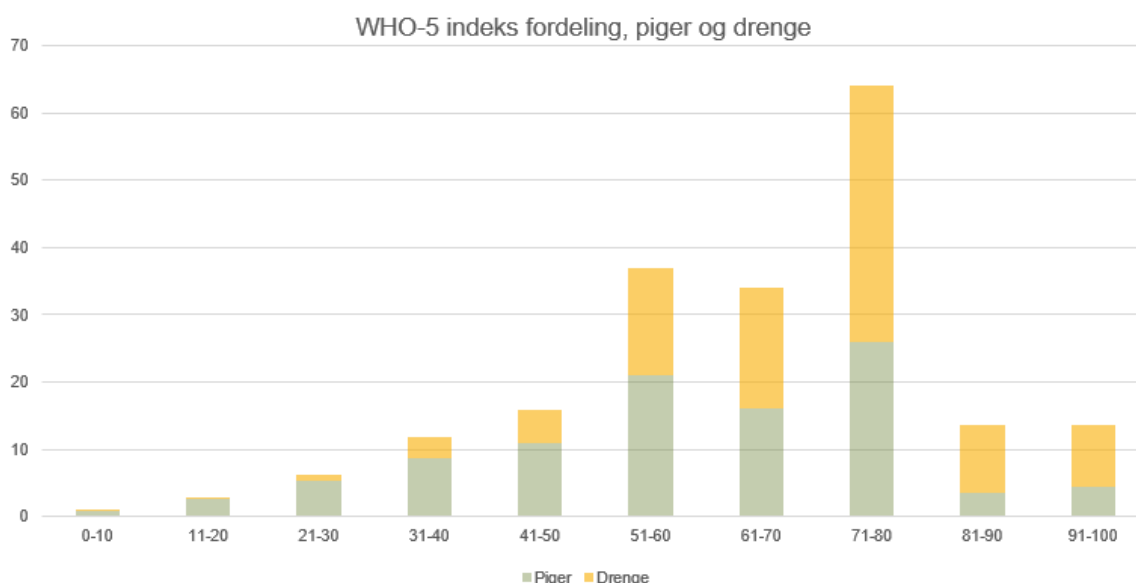
Det skal nævnes, at de der kun befinder sig omkring 2 procent af alle unge i intervallerne 0-20.

WHO-5 indeks

51-100 Lav risiko

36-50 Middel risiko

0-35 Høj risiko

Landsplantallene viser næsten nøjagtigt samme tendenser i interval-fordelingen, både af alle unge, men også delt op i køn.

Ser man på den klassevise fordeling i Syddjurs, ses det, at det er drengene i 8. klasserne der er højdespringerne hvad den gode trivsel angår, og pigerne i 8. er omvendt, dem der har flest i den lave ende, procentvis.

Fysisk trivsel

Spørgsmålene der handler om fysisk trivsel og sundhed, På den fysiske trivsel, der blandt andet spørger ind til, hvor meget de unge bevæger sig, og hvordan de har det i deres egen krop, scorer drengene i Syddjurs Kommune markant under landsgennemsnittet. Drengene svarer 3-8 procentpoint lavere end landsplangennemsnittet i de seks spørgsmål, der fremgår af figuren på næste side.

Pigerne, der både i Syddjurs og resten af landet ligger noget under drengene, svarer inden for 2 procentpoint af landstallene på alle seks spørgsmål, men stadig lidt lavere end landstallet.

Trivsel

- Fysisk sundhed

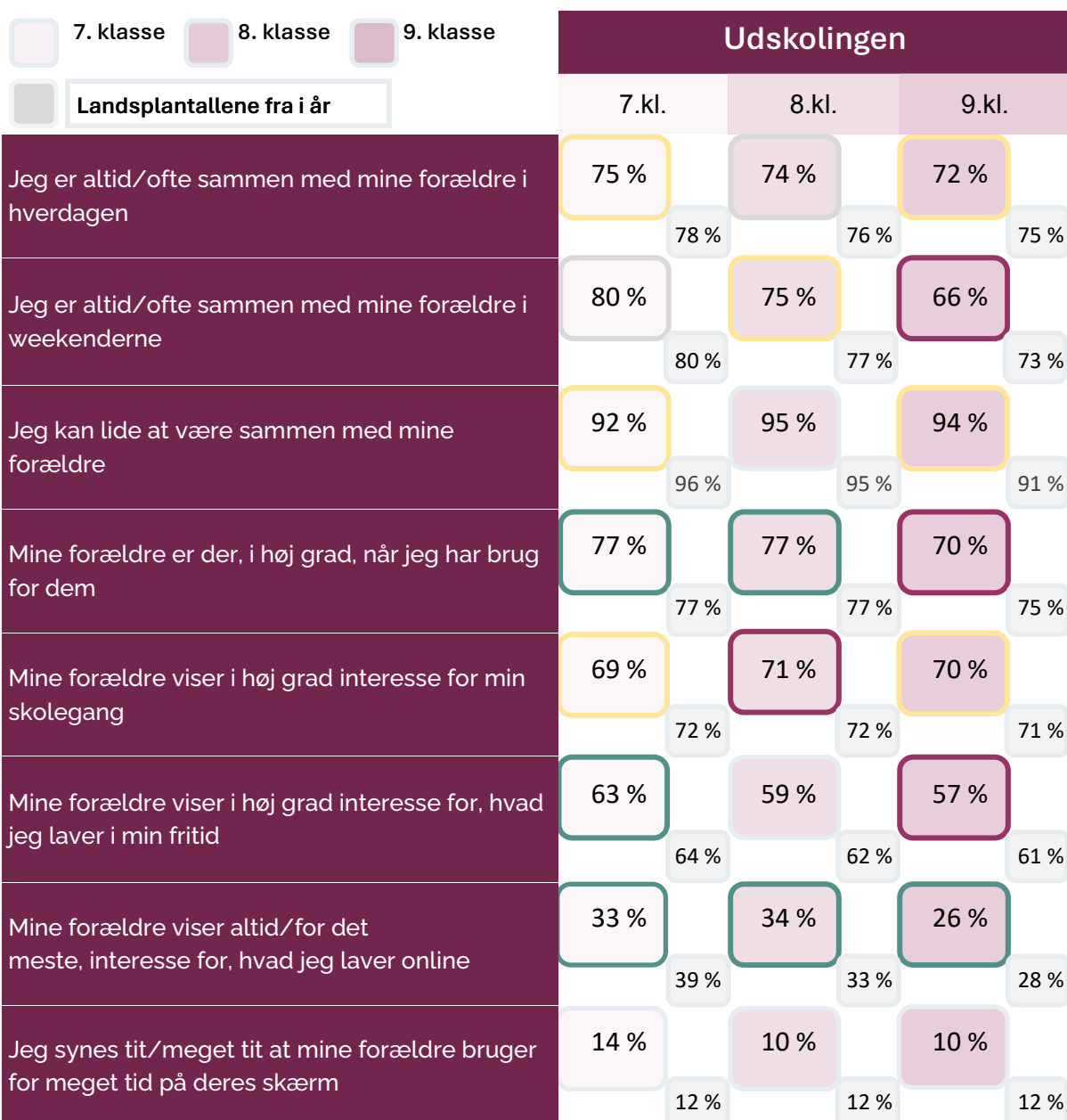
Jeg er tilfreds med mit udseende	
Helt enig 39 %	Helt uenig 3 %
Jeg er tilfreds med min vægt	
Helt enig 43 %	Helt uenig 4 %

Jeg er tilfreds med mit udseende	
Helt enig 19 %	Helt uenig 10 %
Jeg er tilfreds med min vægt	
Helt enig 24 %	Helt uenig 18 %

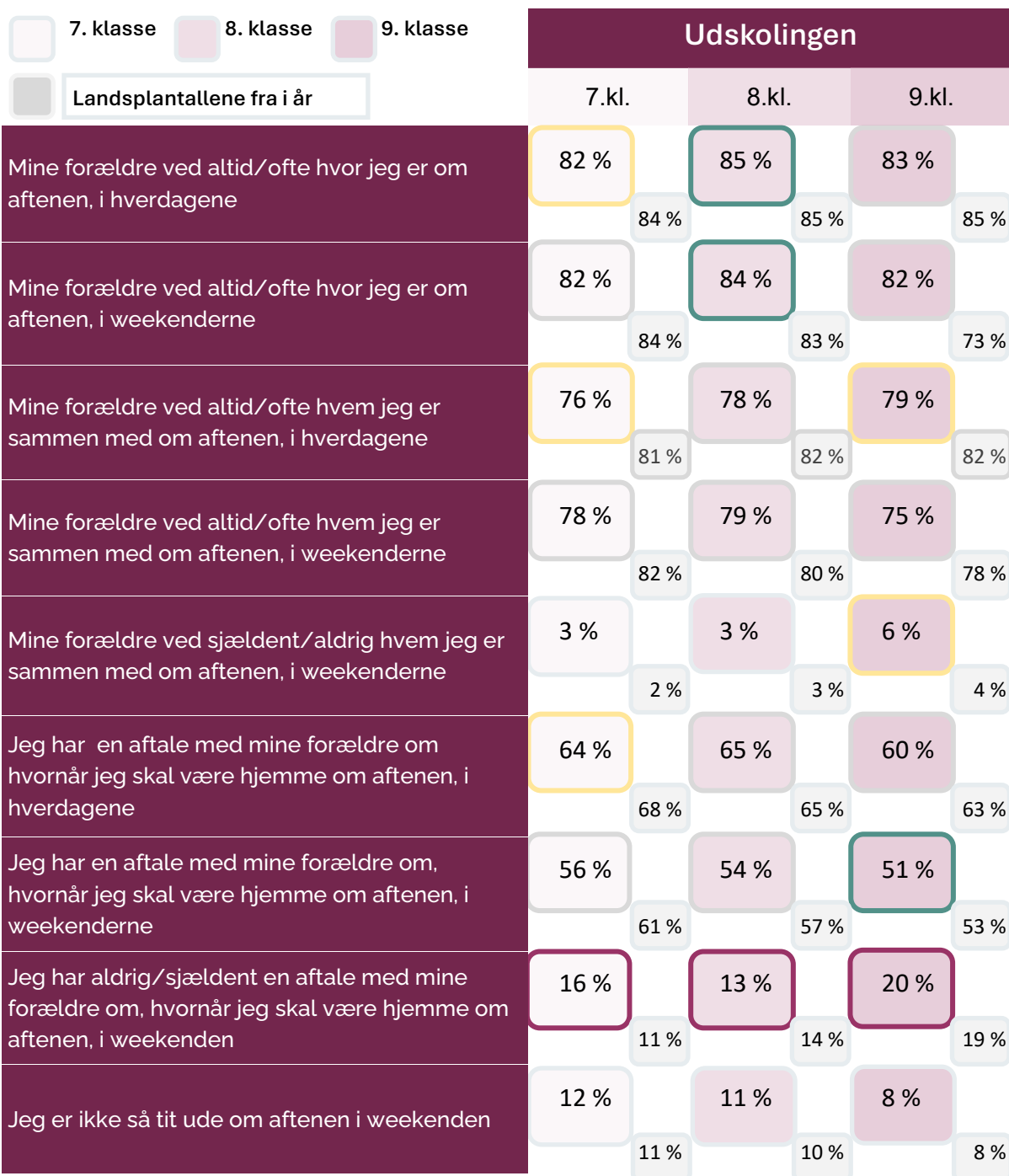
Dig og dine forældre

- Relation

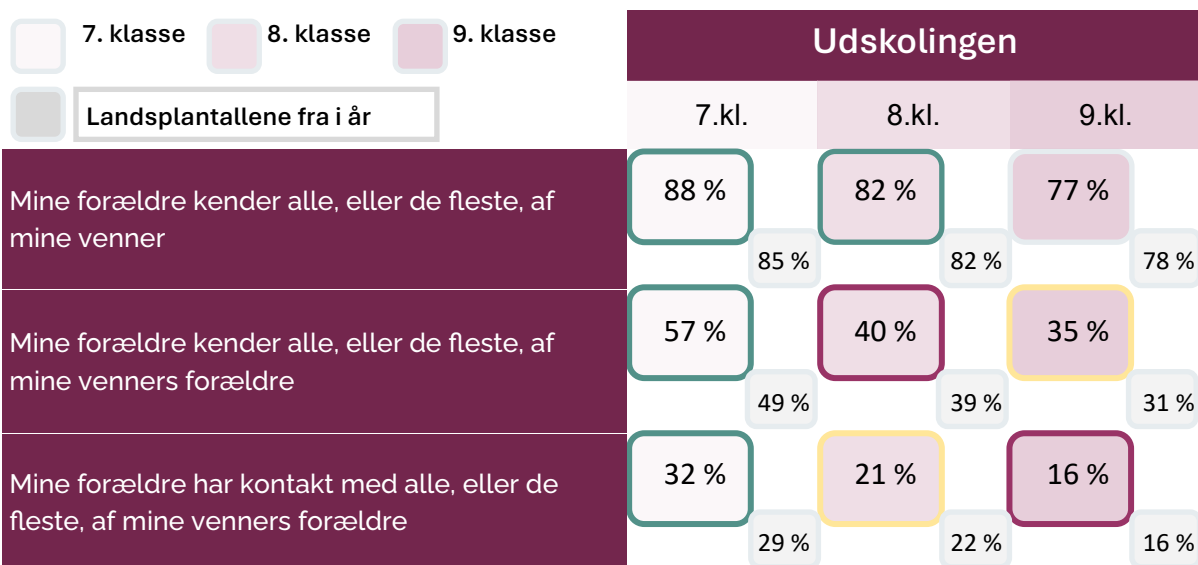
Dig og dine forældre

- Rammer

Dig og dine forældre

- Forældrenetværk

Forældre

- Rammer, retning og relation

Forældres kendskab til den unges omgangskreds

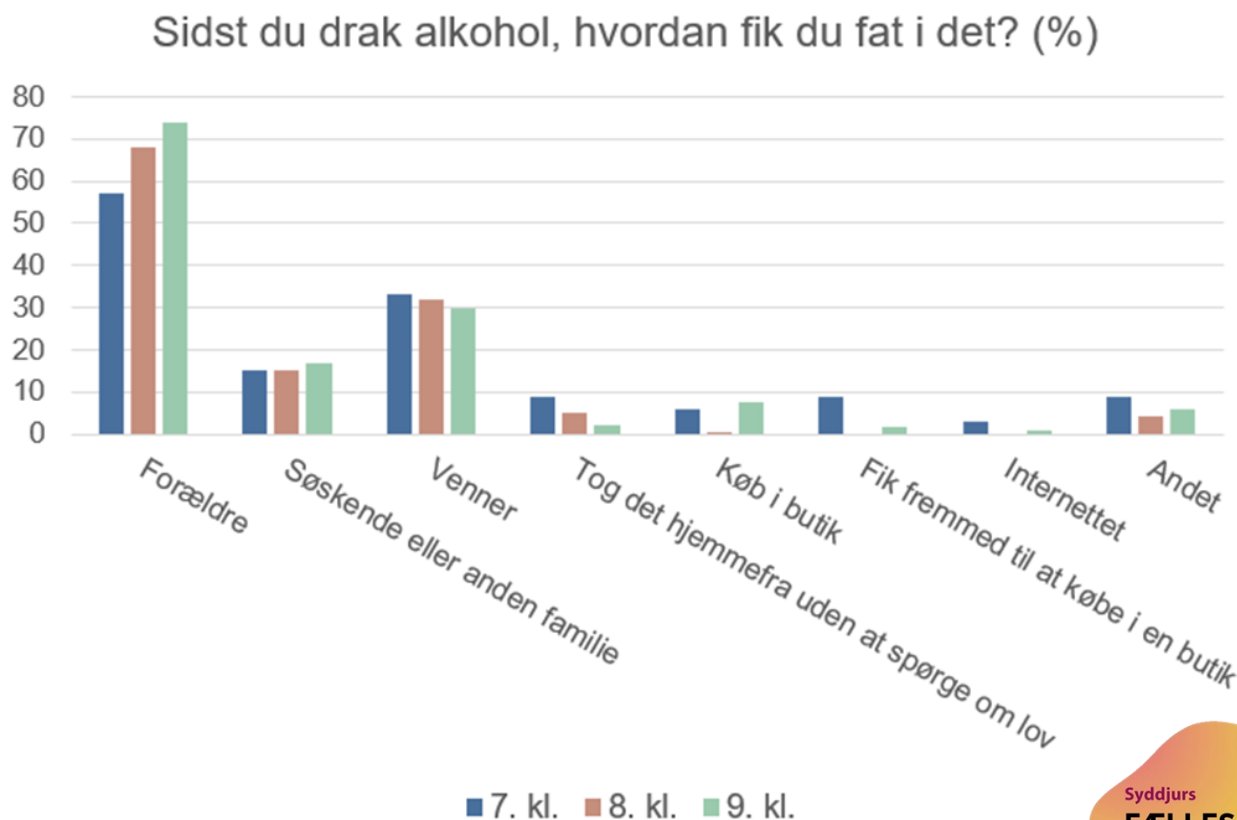
Sammenlignet med 2022, så er niveauet for 7. og 8. klassetrin nogenlunde det samme i forældres kendskab til den unges omgangskreds, men der er sket et fald for 9. classeseleverne. I 2022 svarede 84 procent at deres forældre kender alle/de fleste af deres venner mod 77 procent i 2025. Ligeledes er andelen, der svarer, at deres forældre kender deres venners forældre, faldet fra 46 procent til 37 procent, og andelen, der svarer, at deres, og deres venners forældre har kontakt - er faldet fra 20 procent til 16 procent.

Forældre som kilde til alkohol

Nedenstående grafer viser, at blandt de unge, som drikker, så er forældrene stadig den primære kilde til alkohol, selvom den er faldet siden 2022. I 2025 svarede 57 procent af eleverne i 7. klasse, 68 procent i 8. klasse og 74 procent på 9. årgang, at de fik alkohol fra deres forældre, sidst de drak. I 2022 var tallet 72 procent for 7. klasse, 71 procent for 8. klasse og 79 procent for 9. klasse.

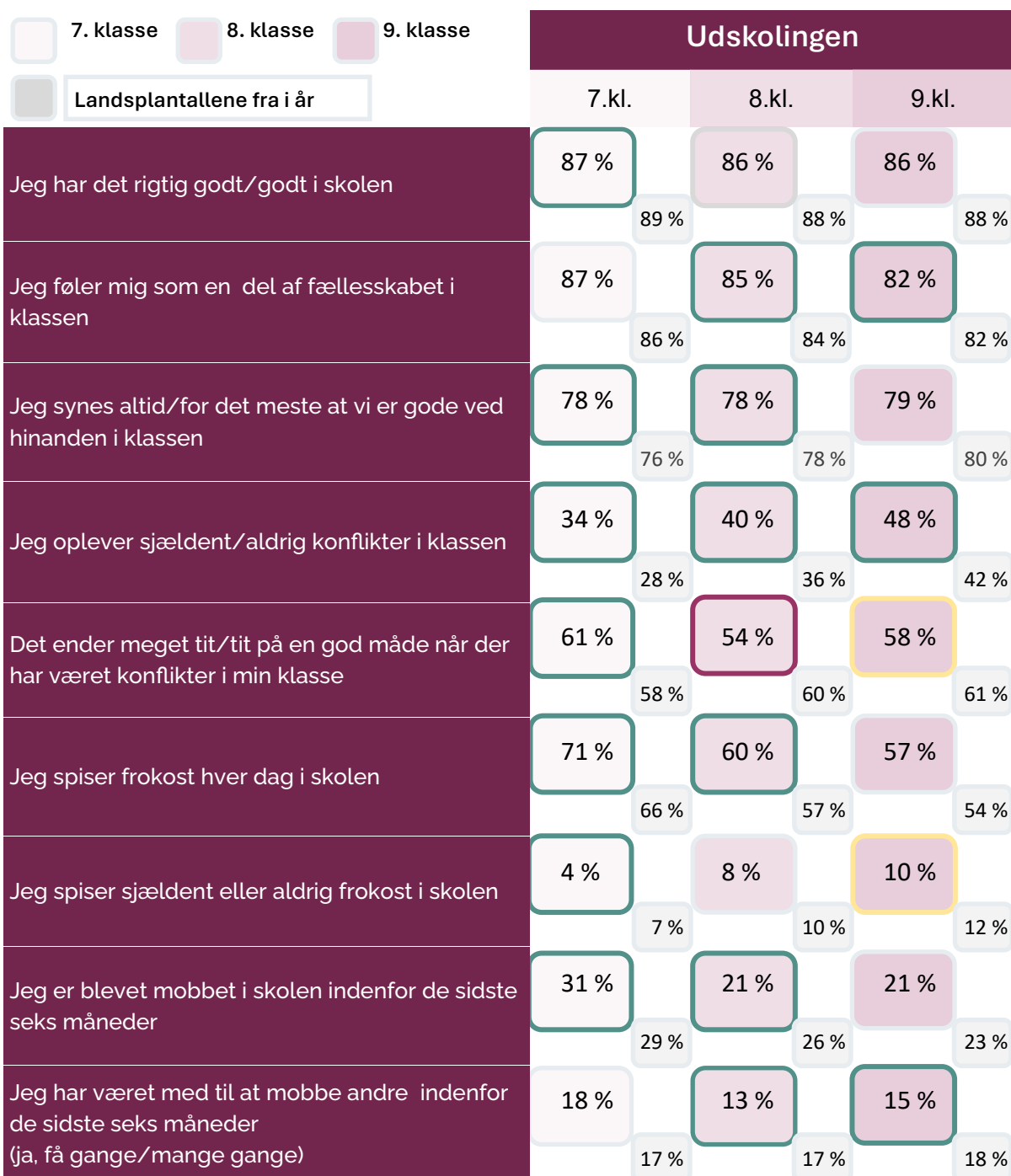
Faldet kan indikere, at forældre ikke ønsker, at deres teenagere skal drikke alkohol, men lige så vel at den unge blot får sit alkohol fra andre steder uden forældrenes vidende. Det kan ses i nedenstående tabel, hvor 7. classeseleverne i højere grad end elever fra 8. og 9. klasse finder alkohol andre steder

Overordnet set er det dog positivt i det omfang, det hænger sammen med, at forældrene sætter grænser for de unges alkoholindtag. I afsnittet senere i rapporten, der omhandler alkohol, kan man netop se, at forældrene sætter flere grænser, og at flere af de unge ikke drikker af netop denne grund.

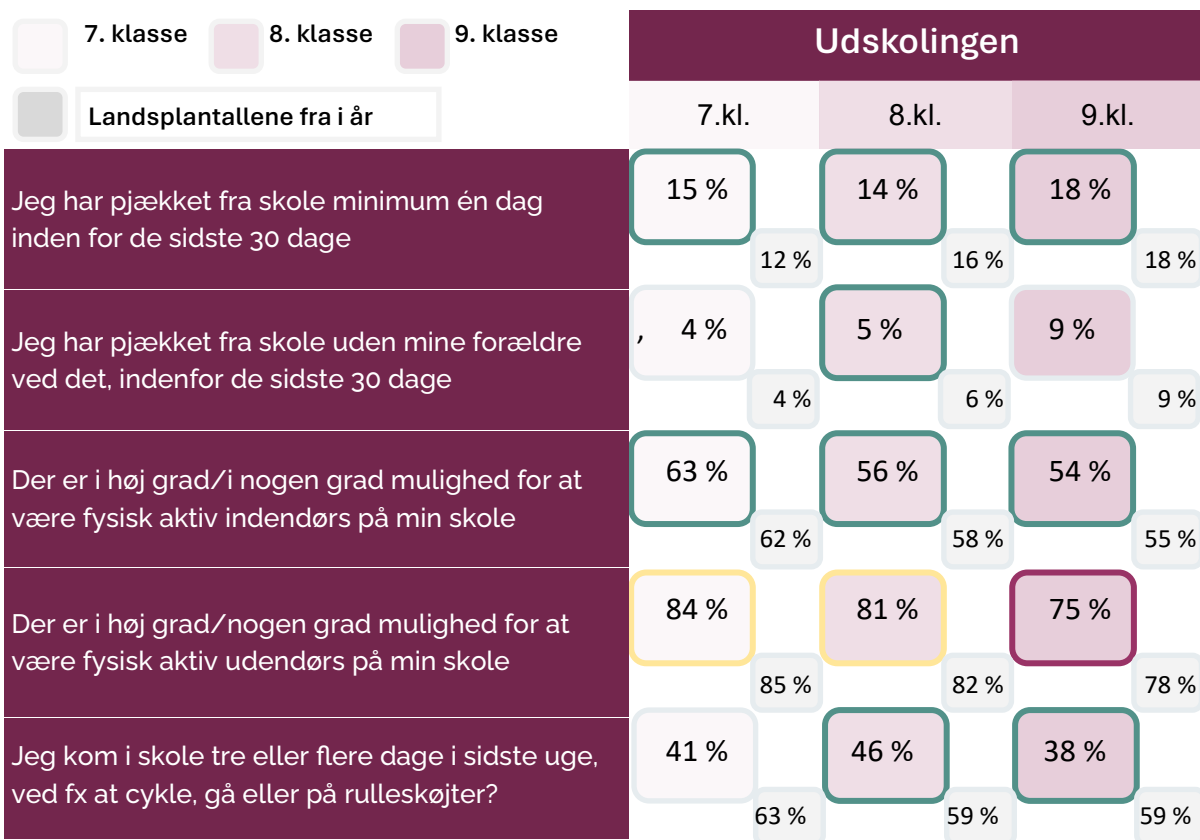
Skole

- Dagligdagen i skolen

Skole

- Dagligdagen i skolen

Skole

- Skoletrivsel og fremtiden

Skoletrivslen i Syddjurs Kommune

86% i udskolingen trives "meget godt" eller "godt"

41% oplever "sjældent eller aldrig" konflikter i klassen

29% oplever "sjældent eller aldrig" konflikter i skolen

57% oplever, at det "meget tit" eller "tit" ender på en god måde, når der er en konflikt

67% angiver, at de oplever, at der "altid" eller "for det meste" er en voksen, der gør noget, hvis en klassekammerat har det svært

78% synes, at de "altid" eller "for det meste" er gode ved hinanden i klassen

85% føler sig "altid" eller "for det meste" som en del af fællesskabet i klassen

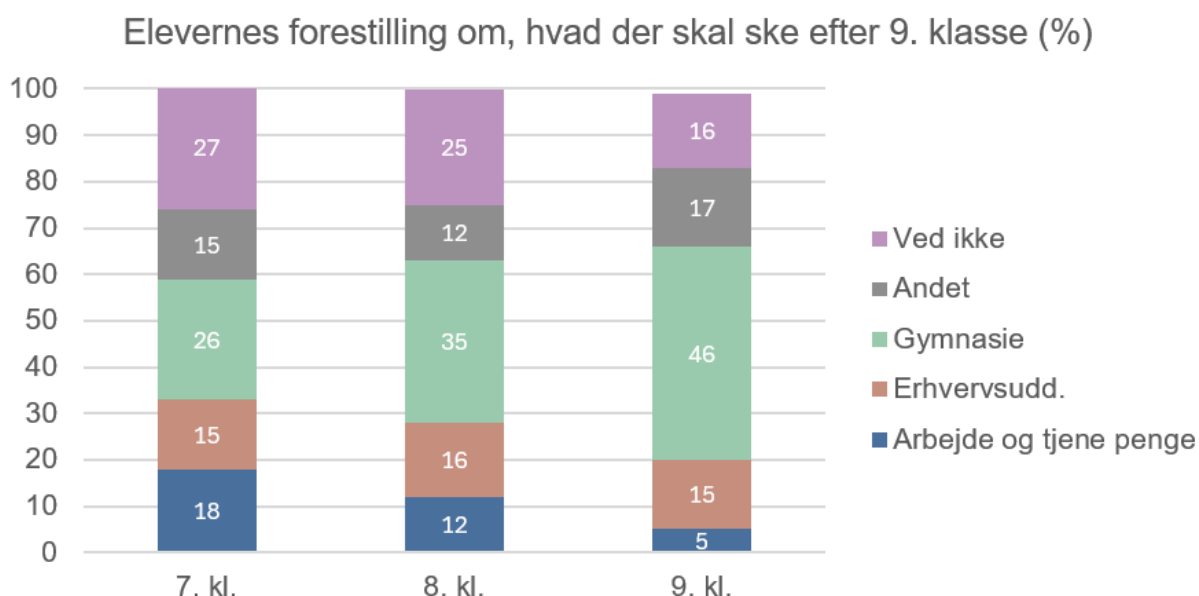
Langt de fleste elever i udskolingen trives og giver via deres svar et indtryk af, at de overordnet har en positiv oplevelse af at gå i skole. Der er, i varierende omfang, en forbedring på alle indikatorerne i boksen ovenfor sammenlignet med 2024

Der er dog også elever, der giver udtryk for ikke at trives i skolen. Disse fordeler sig ligeligt på årgangene, hvor ca. 10 procent svarer "Jeg har det ikke godt" og 3 procent svarer "Jeg har det slet ikke godt".

Efter 9. klasse

På grafen herunder ses det, at der særligt i 9. klasse er mange (46 procent), der drømmer om at komme i gymnasiet, og i 7. klasserne drømmer de om at komme ud og tjene nogle penge. Andelen, der forestiller sig at vælge en erhvervsuddannelse, er nogenlunde lige på tværs af de tre årgange.

Generelt er der flere drenge, som svarer, at de vil arbejde eller vælge en erhvervsuddannelse, hvor flere piger svarer, at de er i tvivl om, hvad de vil.

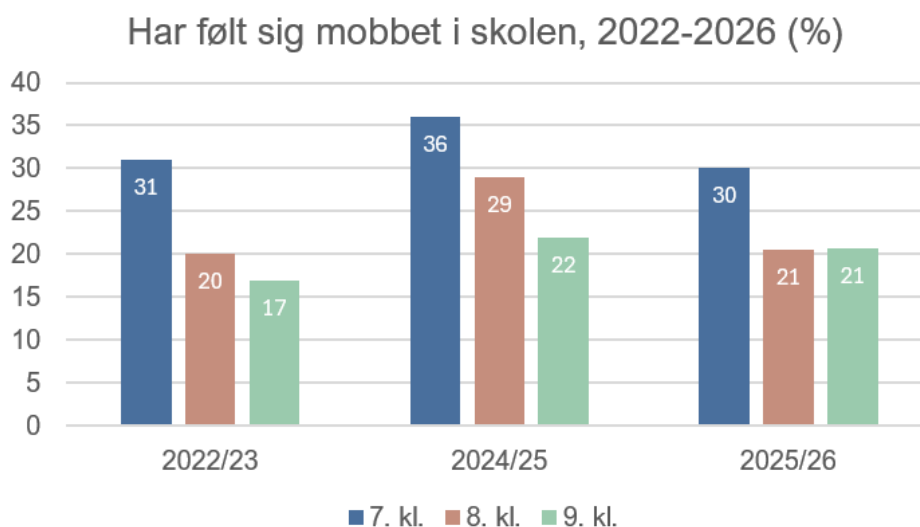

Skole

- Mobning

Eleverne i Syddjurs ligger lidt under landsplantallene ved de spørgsmål, der handler om at føle sig mobbet. Grafen herunder viser udviklingen siden 2022, hvor niveauet af, hvor mange i udskolingen, der føler sig mobbet, ligger nogenlunde stabilt i perioden, selvom 2024/25 lå noget højere end 2022/23 og i år, 2025/26.

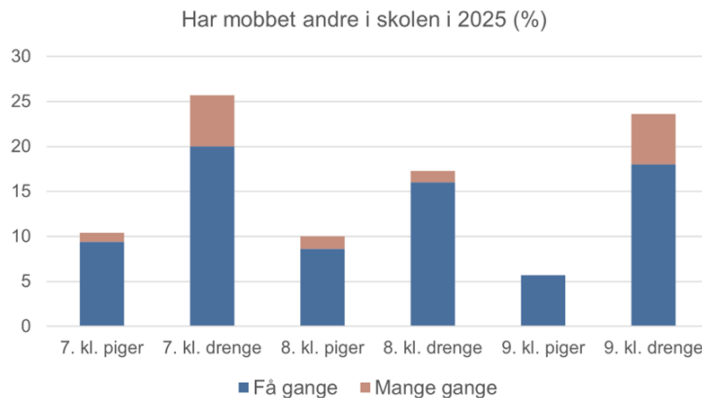
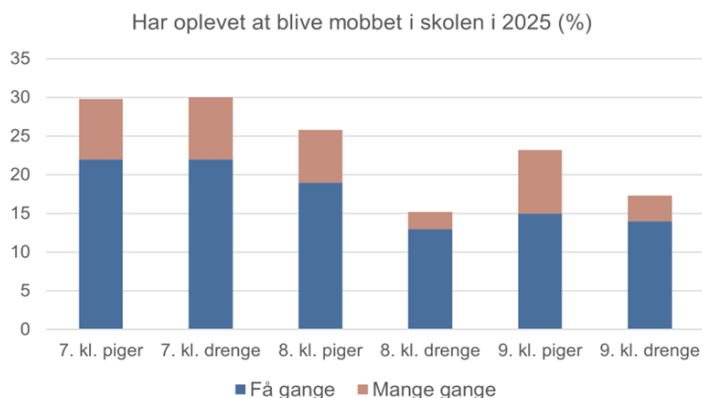
Svarfordelingen blandt dem, der er blevet mobbet "få gange", er nogenlunde ens mellem kønnene.

Der er dog især i 8. og 9. klasse flere piger end drenge, som oplever, at de er blevet mobbet "mange gange". Det er der samlet set, 8 procent af pigerne i både Syddjurs og på landsplan, som svarer. Hos drengene er det 4 procent i Syddjurs og 5 procent på landsplan, der har oplevet at blive mobbet mange gange det sidste halve år.

Det er sammenlignet med sidste år et fald for både drengene og pigerne i kommunen.

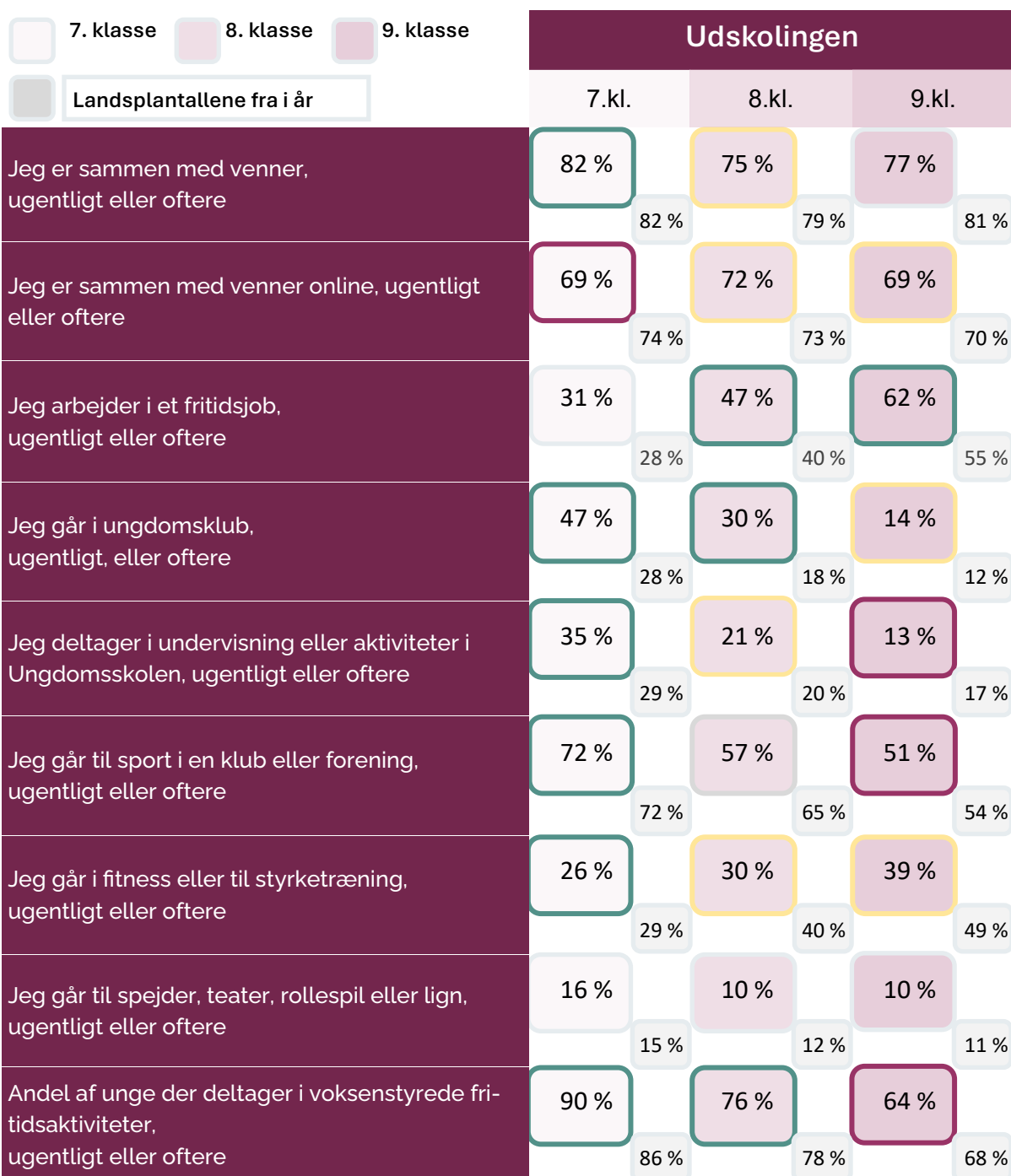
Omvendt ses det, at flere drenge end piger angiver, at de selv har været med til at mobbe andre elever i skolen. Det samme billede går igen på landsplan.

Grafen herunder viser den kønsmæssige procentfordeling:

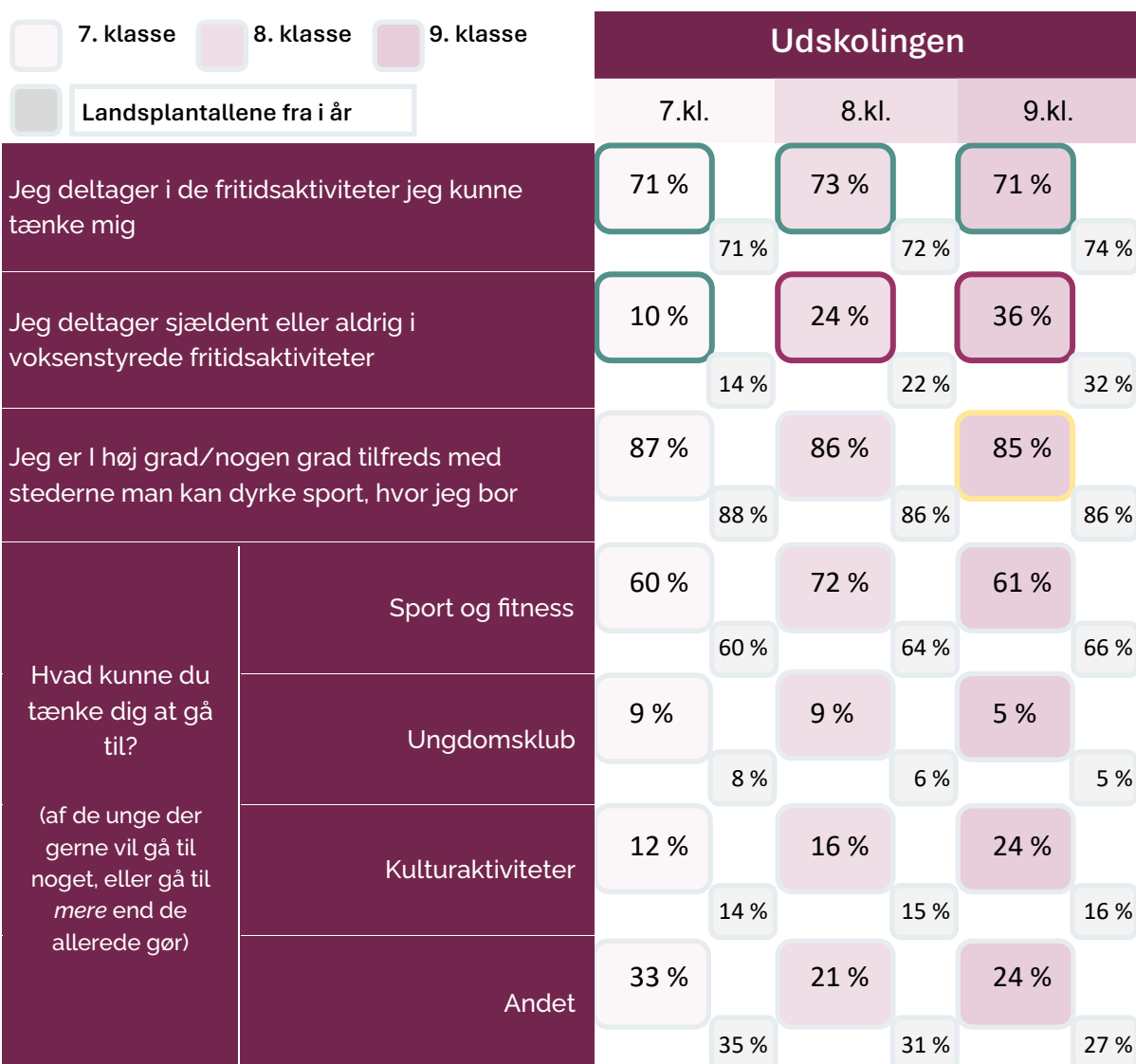
Fritid og venner

- Aktiviteter i hverdagen

Fritid

- Aktiviteter i hverdagen

Fritid

- Aktiviteter i hverdagen

Fritidsjob

Andelen af unge, der har et fritidsjob i Syddjurs Kommune er en smule højere end landsplantallene. Siden Ungeprofilundersøgelsen 2022/23, er der samlet set sket en positiv udvikling, særligt i andelen af elever i 7. klasse, der arbejder ugentligt i et fritidsjob. Her er den steget fra 26 procent til 31 procent.

Fritidsaktiviteter

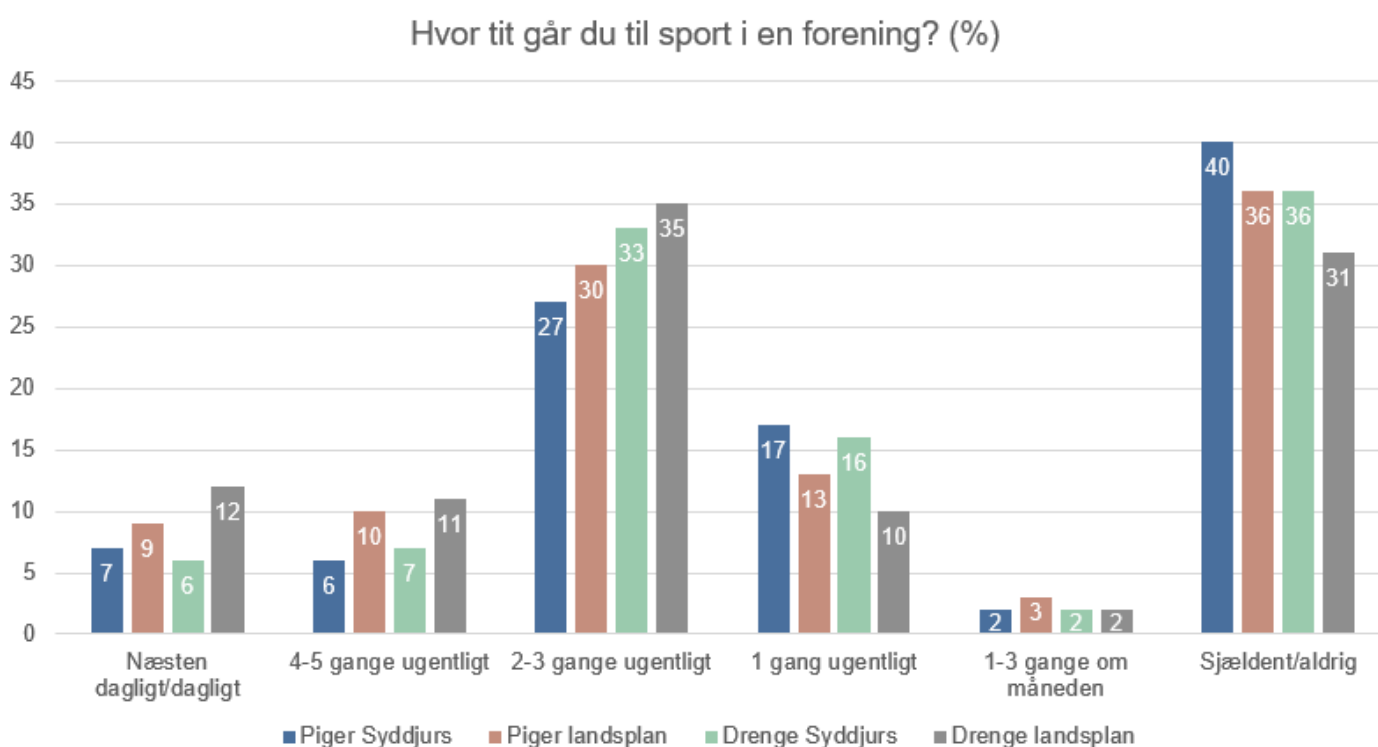
En beregning baseret på spørgsmål om unges fritidsaktiviteter viser, at andelen af unge i Syddjurs, der deltager ugentligt eller oftere i voksenstyrede fritidsaktiviteter, ligger på niveau med landsplantallene.

I Syddjurs er der 90 procent i 7. klasse, 76 procent i 8. klasse og 64 procent i 9. klasse, der deltager i organiserede, voksenstyrede fritidsaktiviteter en gang om ugen eller oftere. Det er en stigning på hhv. 7 og 2 procent for eleverne i 7. og 8. klasse sammenlignet med 2024/25, men et fald på 7 procent for eleverne i 9. klasse.

Fra 7. til 9. klasse ses mere end en tredobling af andelen af elever, der 'falder fra' det organiserede fritidsliv jo ældre de bliver, fra 10 procent i 7. klasse til 36 procent i 9. klasse, der sjældent eller aldrig, deltager i det organiserede fritidsliv.

Ligesom i resten af landet, ses der altså en klar tendens til at antallet af unge, der deltager i voksenstyrede fritidsaktiviteter, falder, jo ældre de bliver. Til gengæld ses der en tydelig stigning i andre aktiviteter, som styrketræning og fritidsjob.

Herunder ses kønsfordelingen af dem, der angiver at gå til sport i en forening, fordelt på køn i Syddjurs, sammenholdt med landsplantallene. Det fremgår, at de unge på landsplan oftere dyrker sport end de unge i Syddjurs Kommune.

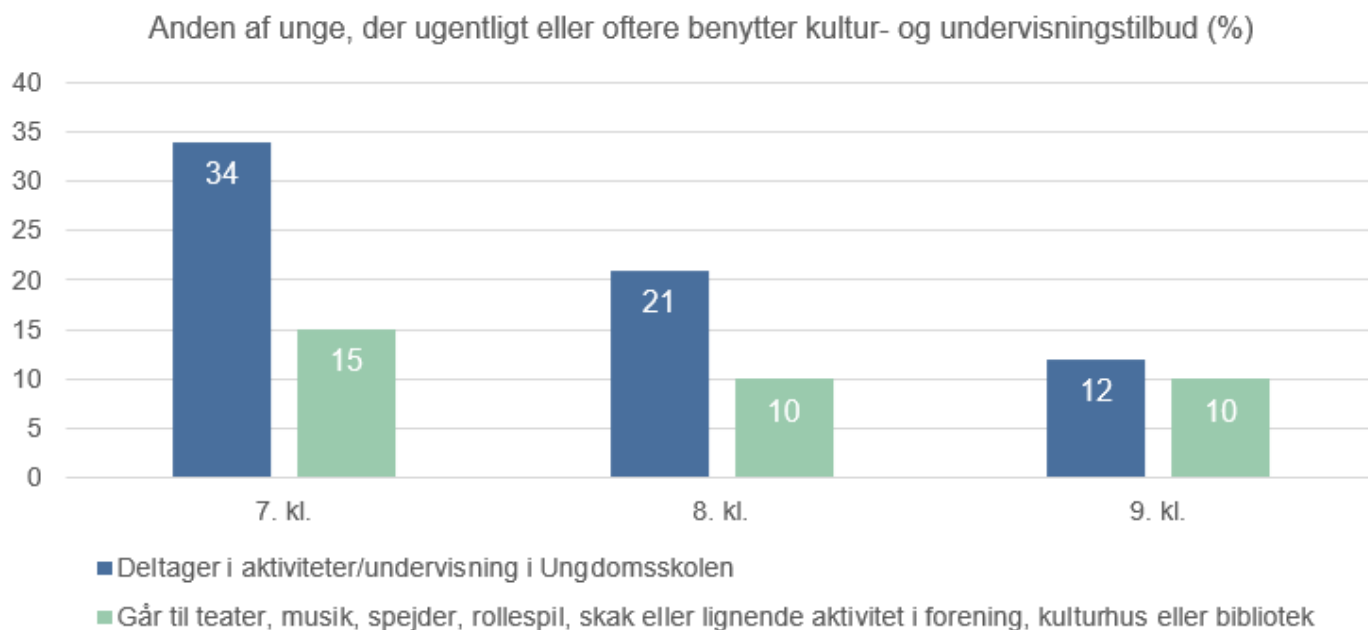
Fritid

- Aktiviteter i hverdagen

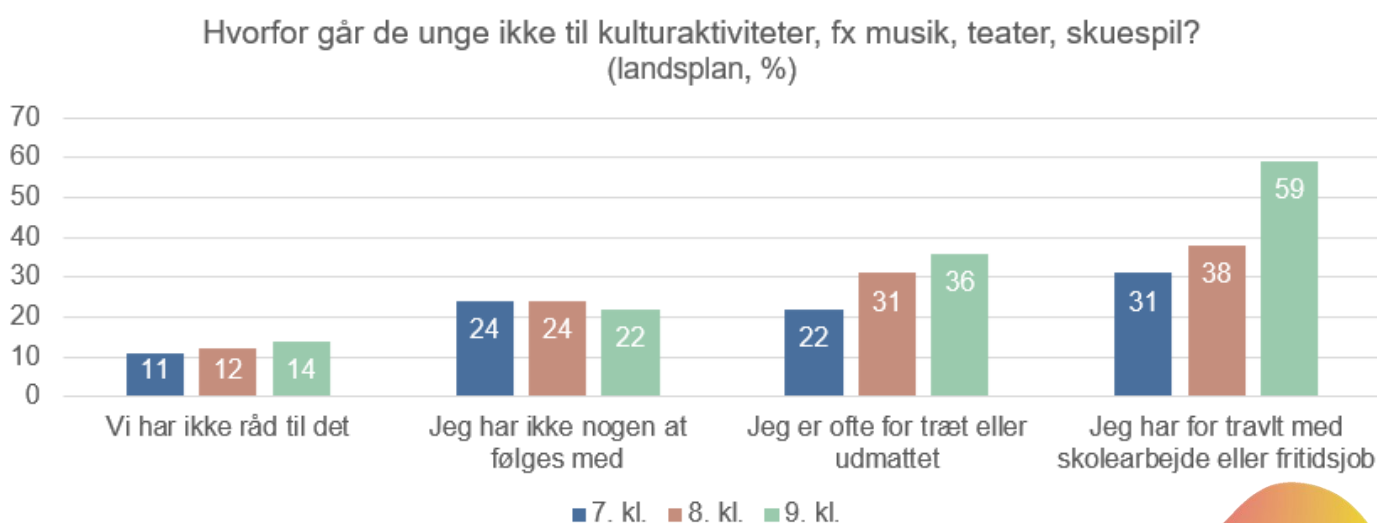

Kulturtilbud

Andelen af kommunens udskolingselever, der benytter sig af kultur- og undervisningstilbud i deres fritid, er nogenlunde på niveau med landsplantallene. Som det fremgår af grafen herunder, falder andelen i takt med, at eleverne bliver ældre:

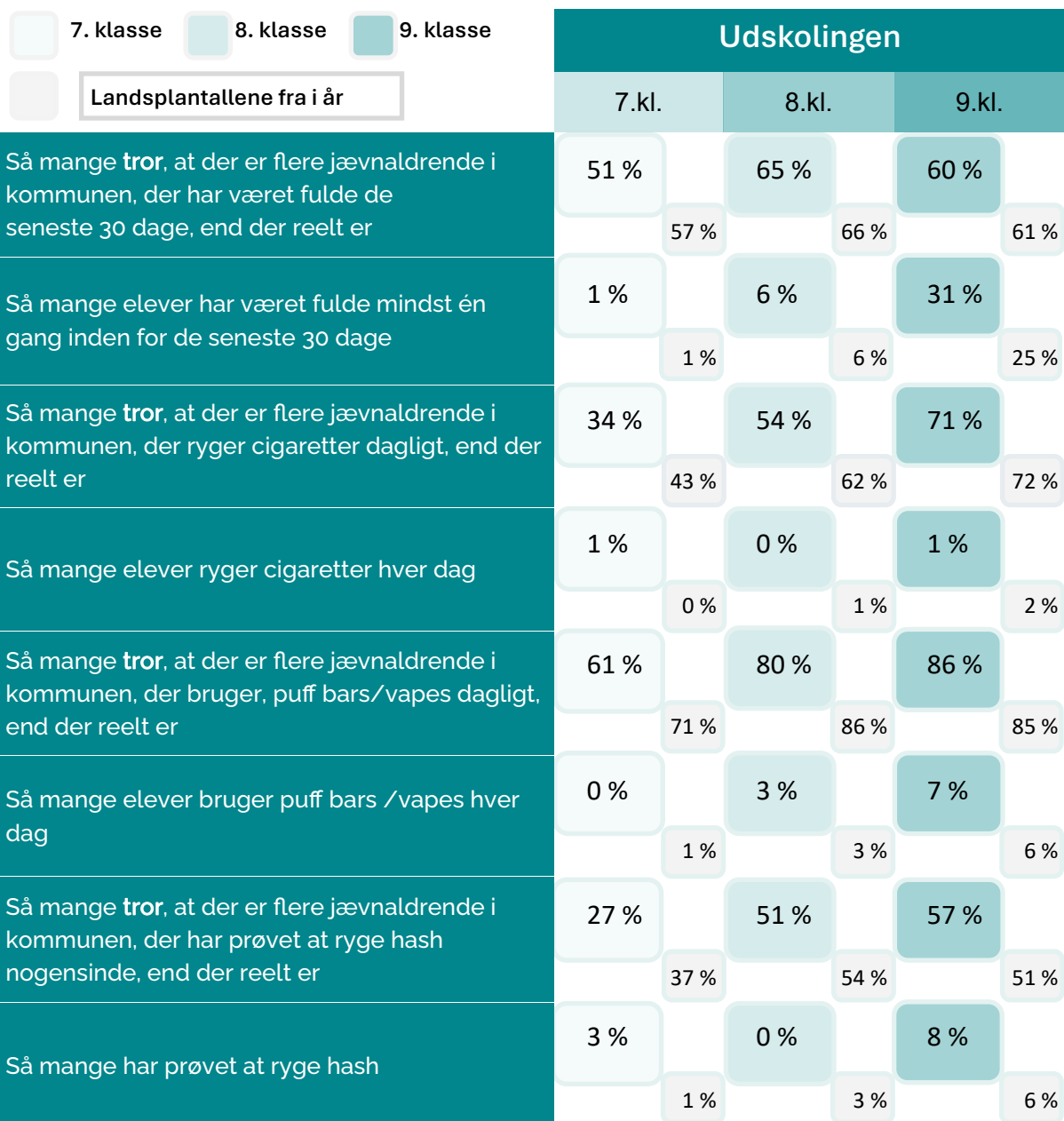

Der er flere grunde til, at eleverne fravælger kulturaktiviteter. Bl.a. fylder årsager som travlhed eller udmattelse mere, jo ældre de bliver. Grundet meget få respondenter på spørgsmålet om, hvorfor de unge fravælger kulturaktiviteter, er det svært at lave en meningsfuld statistisk for Syddjurs Kommune, men nedenstående graf med landsplantal giver en indikation på nogle af de overvejelser, der fylder.

Flertalsmisforståelser

- Sociale overdrivelser og flertalsmisforståelser

Flertalsmisforståelser

- Sociale overdrivelser og flertalsmisforståelser

Elever i 7., 8. og 9. klasse i Syddjurs Kommune overvurderer i markant grad, hvor mange jævnaldrende der bruger alkohol, cigaretter, e-cigaretter og har prøvet hash. På tværs af alle rusmidler ligger elevernes antagelser væsentligt over de faktiske, selvrapporterede tal.

Særligt alkoholforbruget overdrives. Omkring 59 procent af udskolingseleverne vurderer, at flere jævnaldrende har været fulde inden for de seneste 30 dage, end det reelt er tilfældet. De faktiske tal viser, at det gælder 1 procent i 7. klasse, 6 procent i 8. klasse og 25–31 procent i 9. klasse.

Misforståelserne er endnu tydeligere ved rygning og brug af e-cigaretter, hvor store andele tror, at dagligt forbrug er langt mere udbredt, end det er. For e-cigaretter (puff bars/vapes) vurderer op mod 86 procent, at daglig brug er mere udbredt end i virkeligheden, hvor andelen reelt ligger mellem 0 procent i 7. klasse og 6–7 procent i 9. klasse.

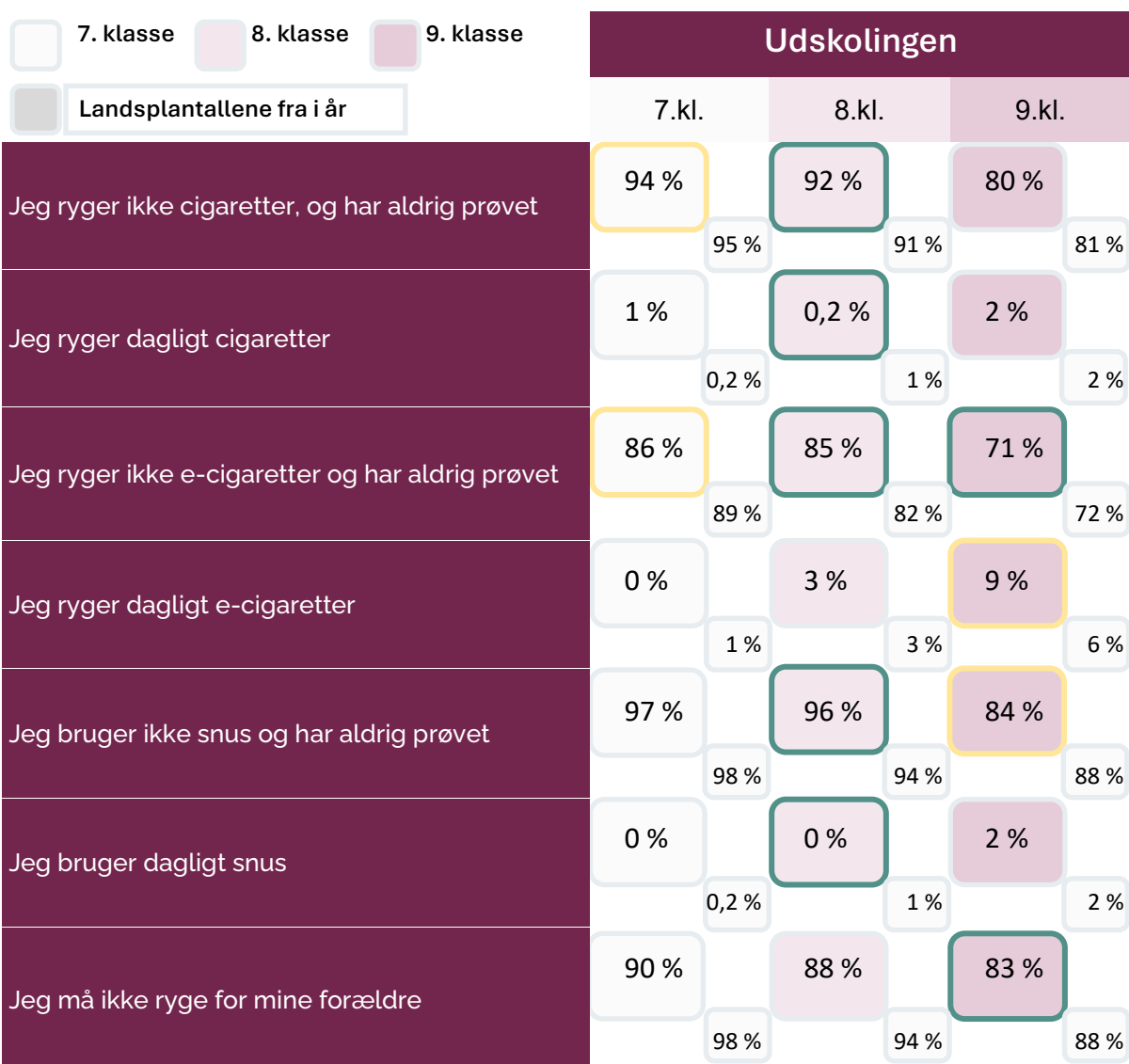
Også når det gælder hash, overvurderer mange elever, hvor mange der har prøvet stoffet.

Syddjurs

**FÆLLES OM
UNGELIVET**

Nikotin

- Aldrig prøvet/bruger dagligt nikotin

Nikotin

- Forbrug og hyppighed

Andelen af unge i Syddjurs, der hverken ryger cigaretter, bruger snus eller nogensinde har prøvet, er **uændret** siden 2024. Ser man specifikt på vapes/puffbars, ses der et fald på 3 % blandt 7. klasser i andelen, der angiver *ikke* at vape og aldrig at have prøvet. Omvendt ses der stigninger på 6% både i 8. og 9. klasse.

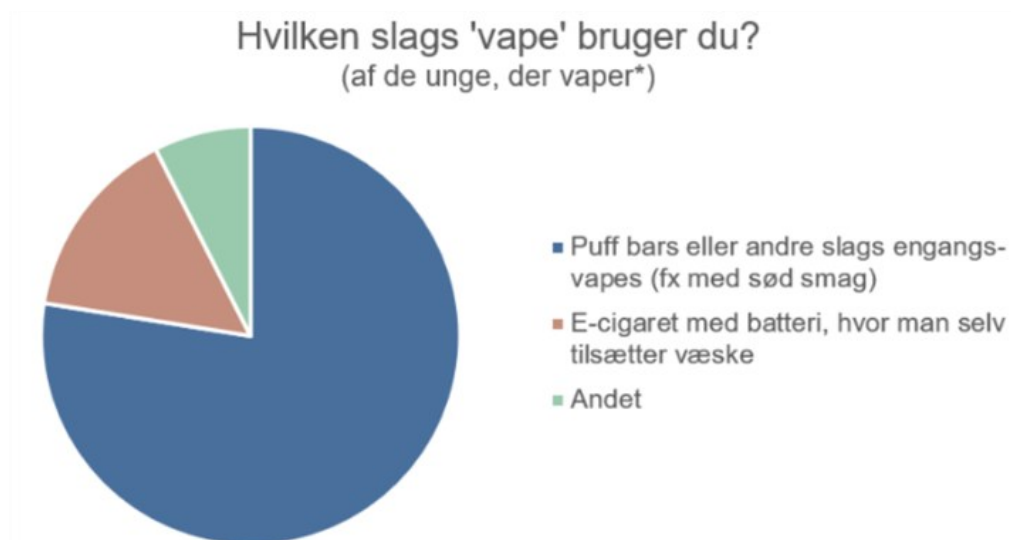
Samtidig ses en stigning i andelen, der vaper ugentligt eller dagligt, særligt blandt elever i 9. klasse, hvor andelen er steget fra 7 % i 2024 til 11 % i 2025.

Så selvom færre har prøvet at **vape**, så tyder det på at der er **flere** der gør det **regelmæssigt**.

Vapes' er de mest almindelige nikotinprodukter blandt udskolingseleverne, hvor 14% i 7. klasse har prøvet at vape sammenlignet med 6% i 2019.

I 9. klasse svarer 29%, at de har prøvet at vape.

Blandt de forskellige slags vapes er det, stadig Puff bars og andre engangs vapes med søde smage, der er de mest populære

Nikotin

- Forbrug og hyppighed

Forældre og rammer– udvikling 2022-2025

I 2022, var der en væsentlig andel af eleverne der ikke kendte deres forældres holdning til om de måtte ryge, 14 % i både 8. og 9. klasserne svarede dengang ”ved ikke” til, om de må ryge for deres forældre.

Det tal er siden 2022 faldet på begge årgange, så det nu er 4 % der ikke kender deres forældres holdning til om de må ryge eller ej.

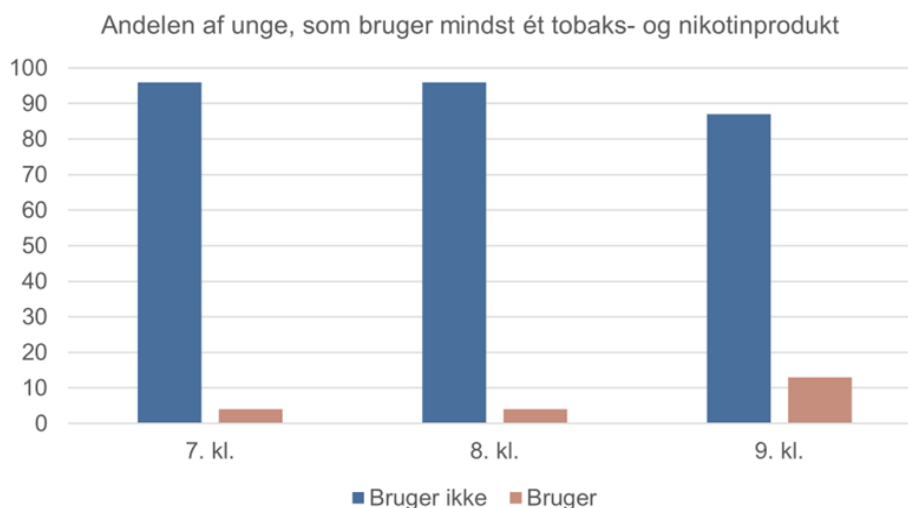
På 7. årgang ses tilsvarende et hop fra 11 % i 2022, til 3 % i 2025. hvilket tyder på, at flere forældre har formuleret tydeligere rammer for rygning.

Der ses desuden en stigning i andelen af unge, der ikke må ryge.

Fra 2022 til 2025 er denne andel steget med 5 procent i både 8. og 9. klasse, hvor ca. 85 % af eleverne nu angiver at de ikke må ryge.

Herunder ses en graf, hvor det fremgår at stigningen i brug af mindst ét nikotinprodukt især sker i overgangen fra 8. til 9. klasse.*

Andelen er nogenlunde ligeligt fordelt mellem drenge og piger

(*Andelen er en udregning ud fra de unge der har svaret at de bruger et nikotinprodukt i et eller andet omfang, og siger ikke noget om hyppigheden)

Alkohol

- Forbrug og hyppighed

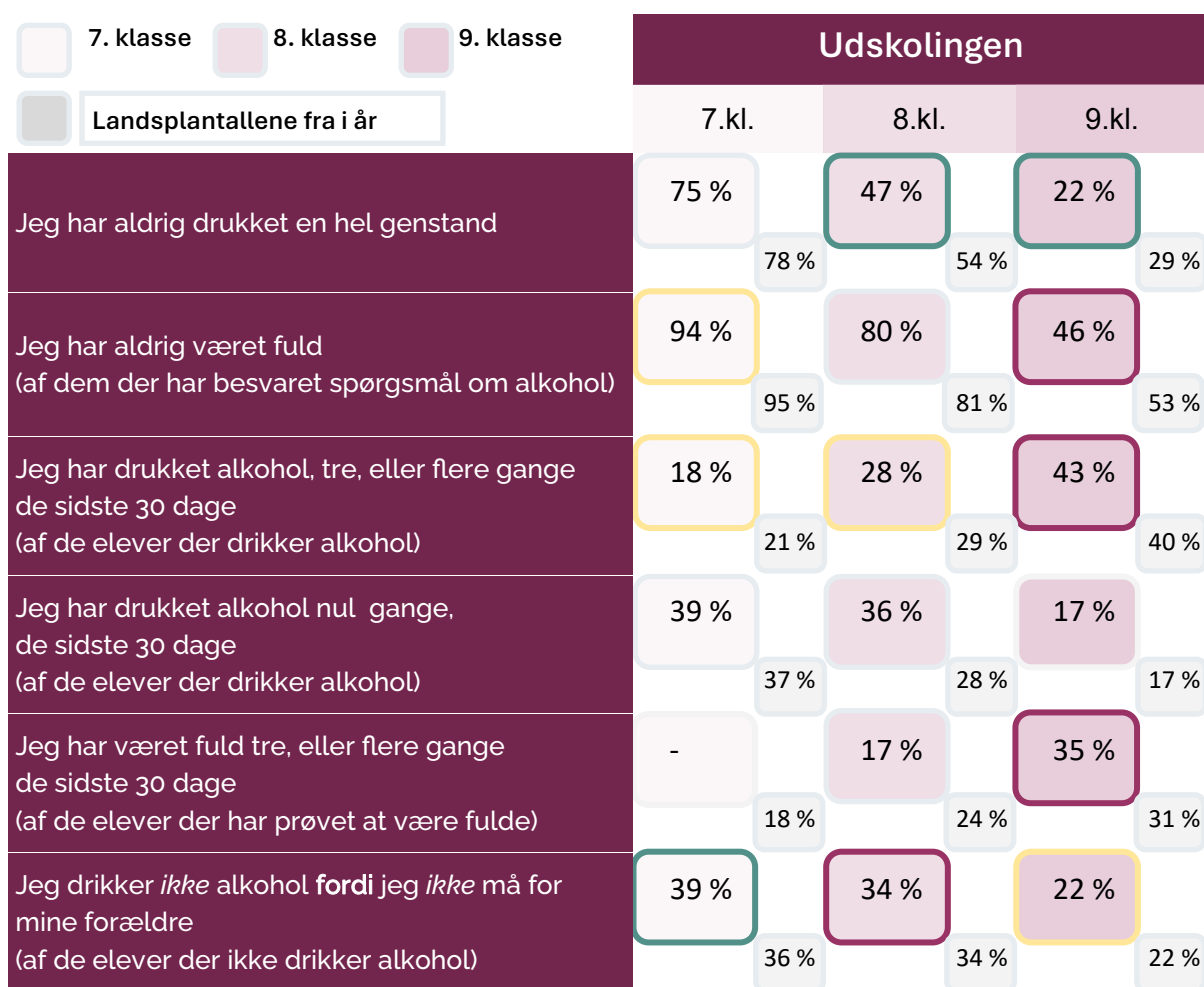

Læsevejledning: I Alkoholafsnittet er det væsentligt at være opmærksom på at tallene er opdelt i fire grupper:

- elever der har besvaret spørgsmål om alkohol
- elever der har drukket alkohol, men ikke nødvendigvis har været fulde
- elever der har været fulde
- elever der ikke drikker

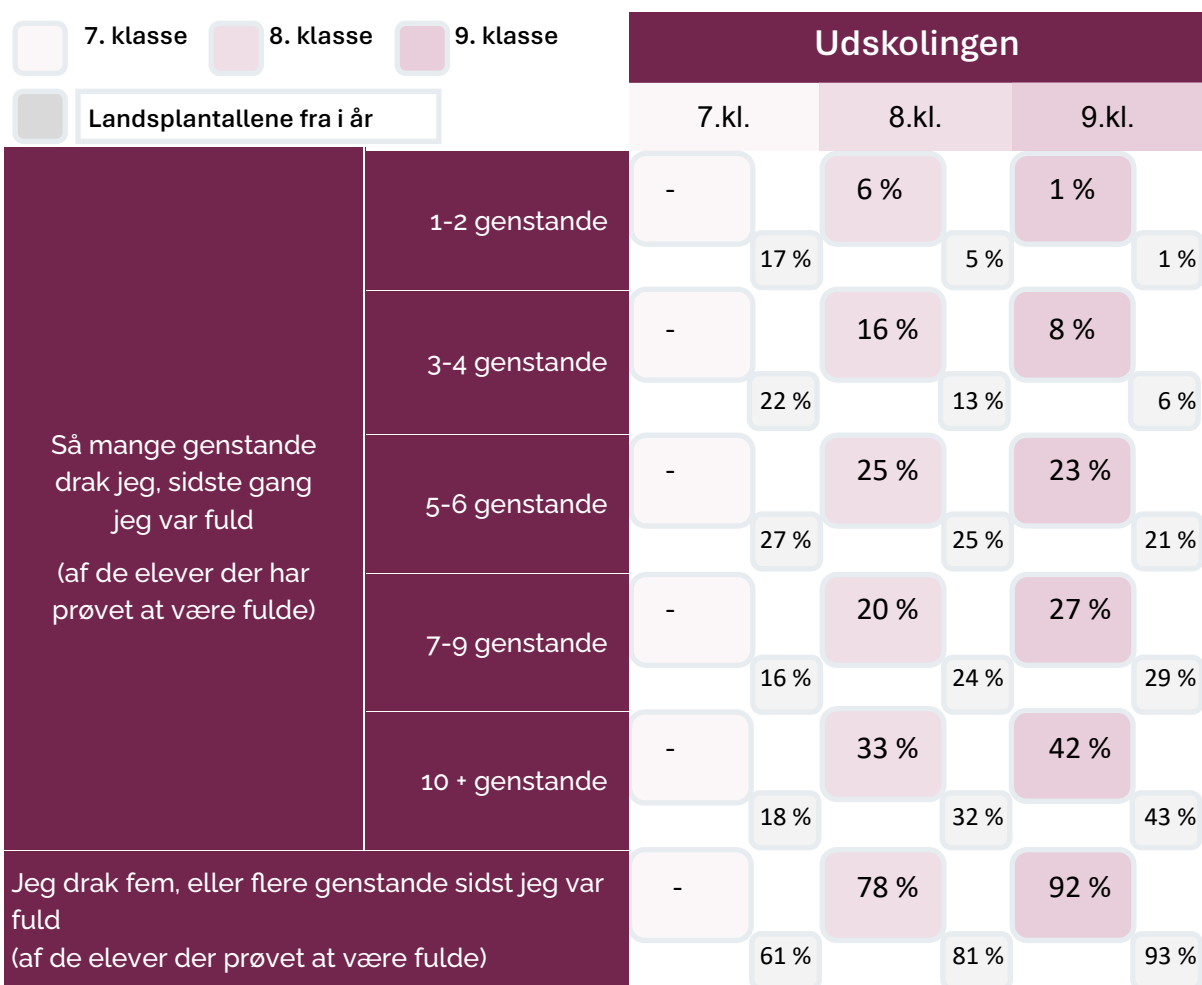
Det vil sige, at nogle af tallene er en delmængde ud af en mængde - så når der fx står at 40 % har kastet op pga. alkohol, så betyder det ikke, at det er 40 % ud af *alle* elever, men 40 % ud af de elever der har prøvet at drikke alkohol.

Det er en sondring som gør det muligt bedre at forstå forskelle i erfaringer og mønstre på tværs af grupperne.

Alkohol

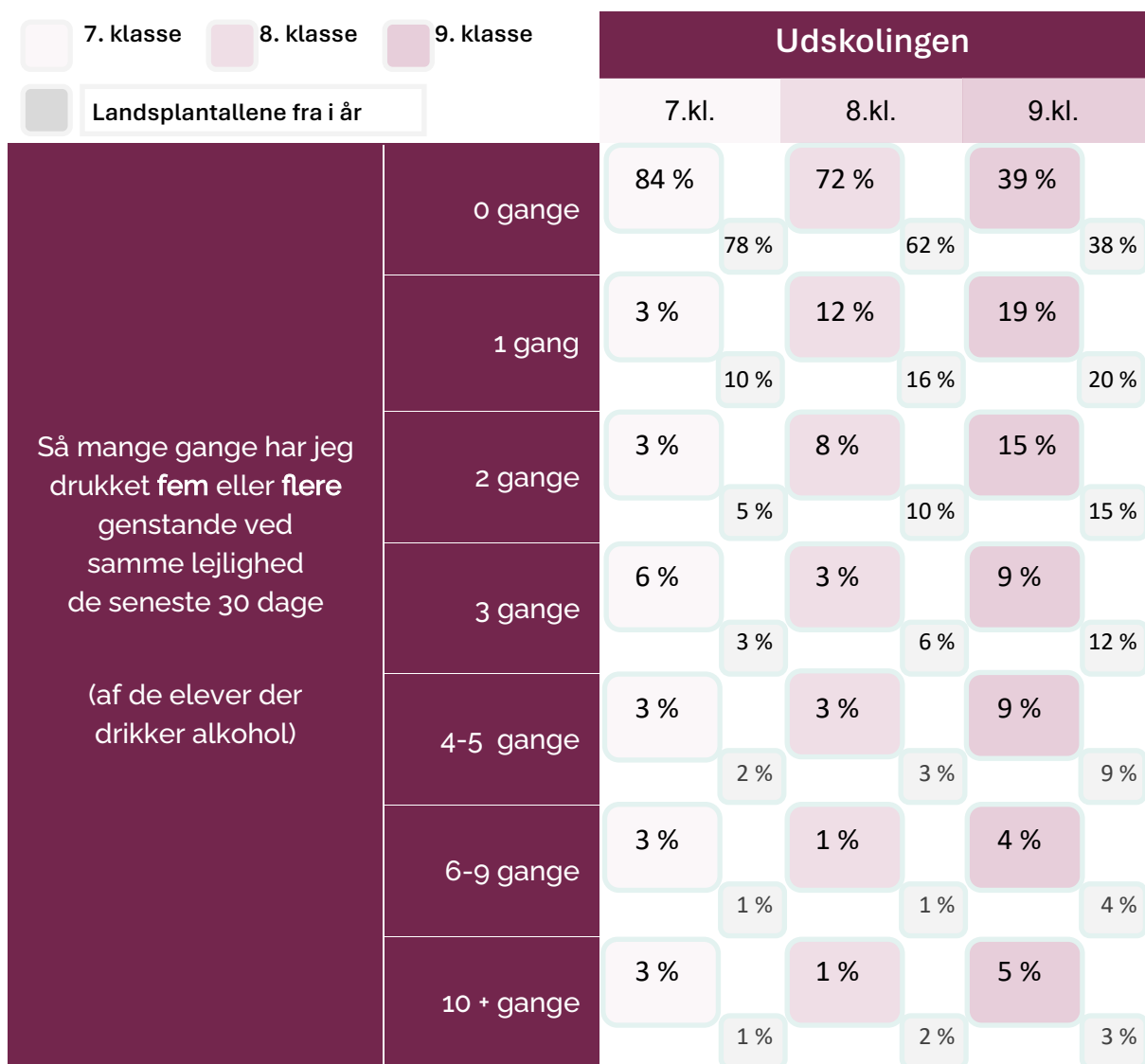
- Antal genstande

Svarene fra 7. klasse i Syddjurs her, er sløret grundet for få besvarelser.

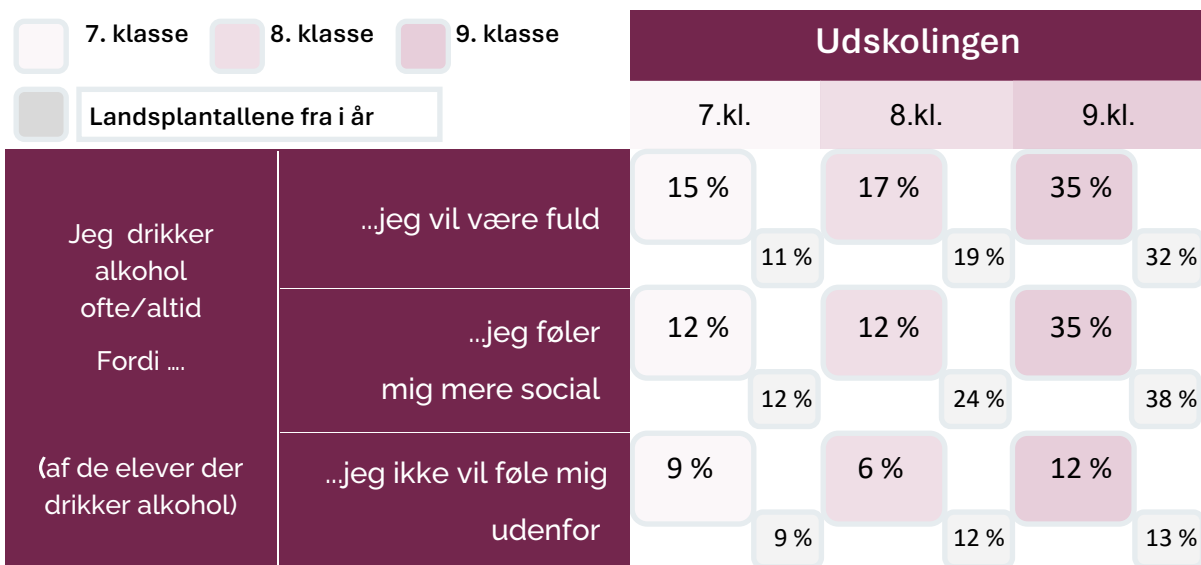
Alkohol

- Bingedrinking/rusdruk de sidste 30 dage

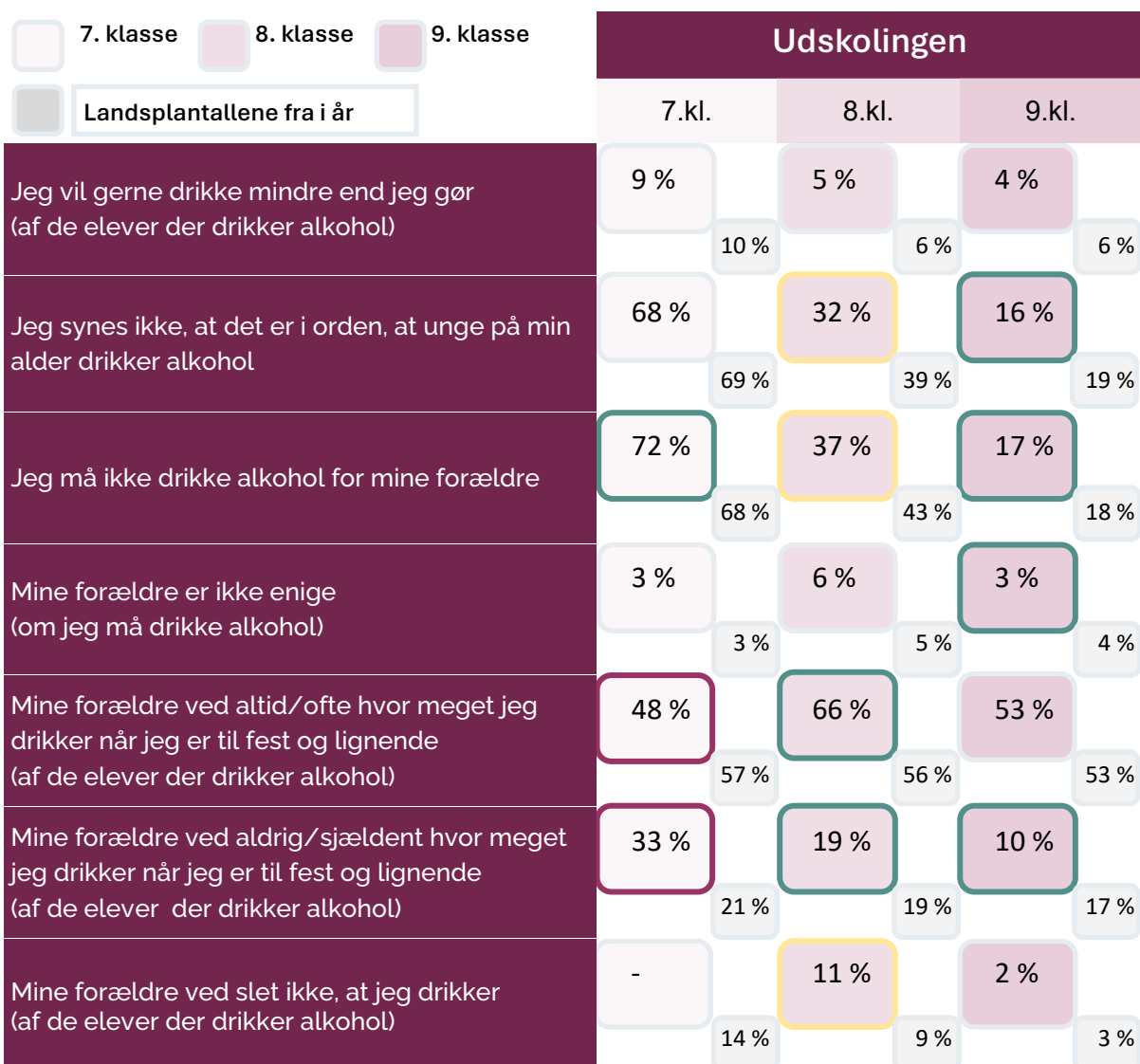
Alkohol

- Jeg drikker alkohol, fordi ...

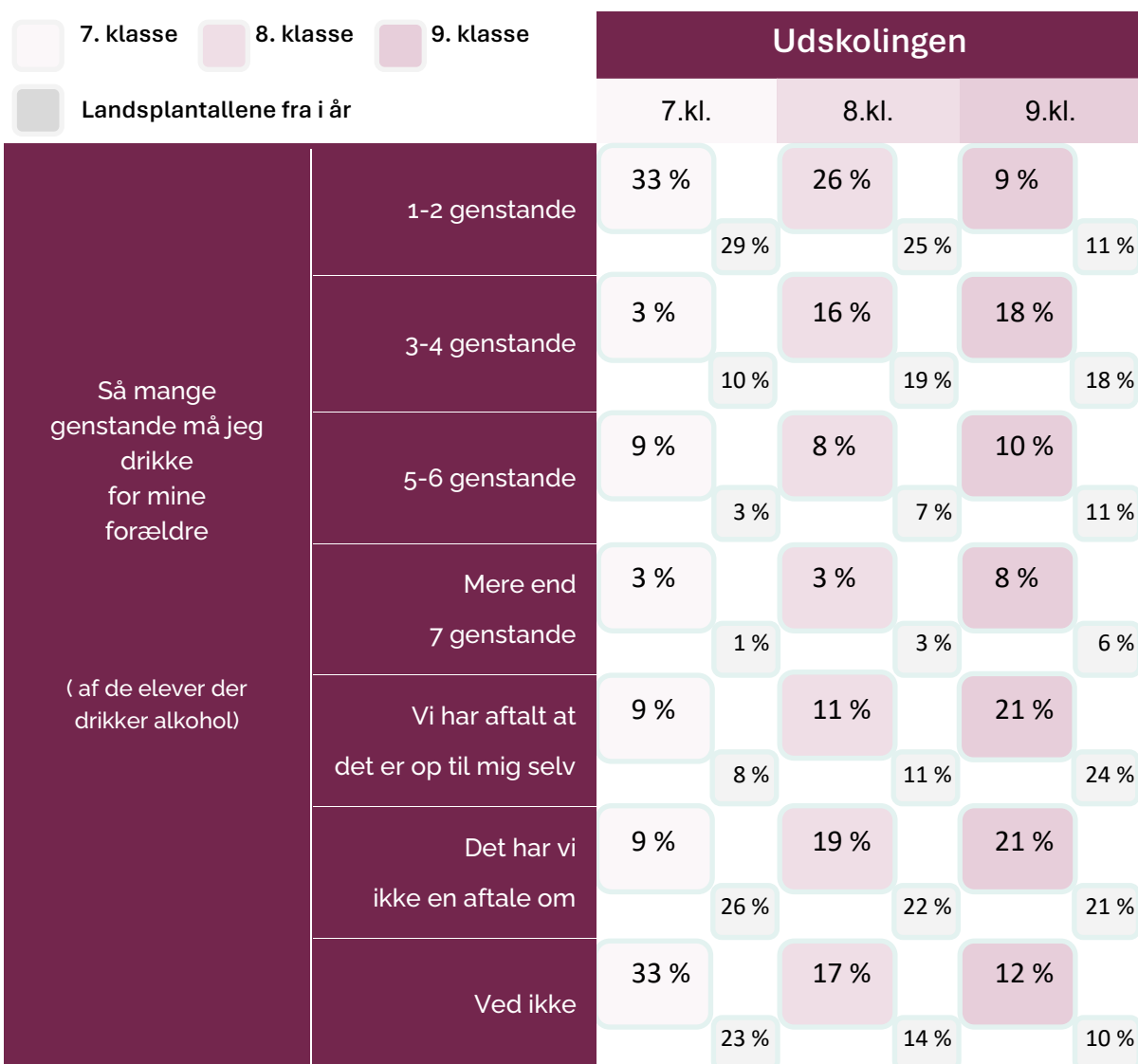
Alkohol

- Holdninger og rammer

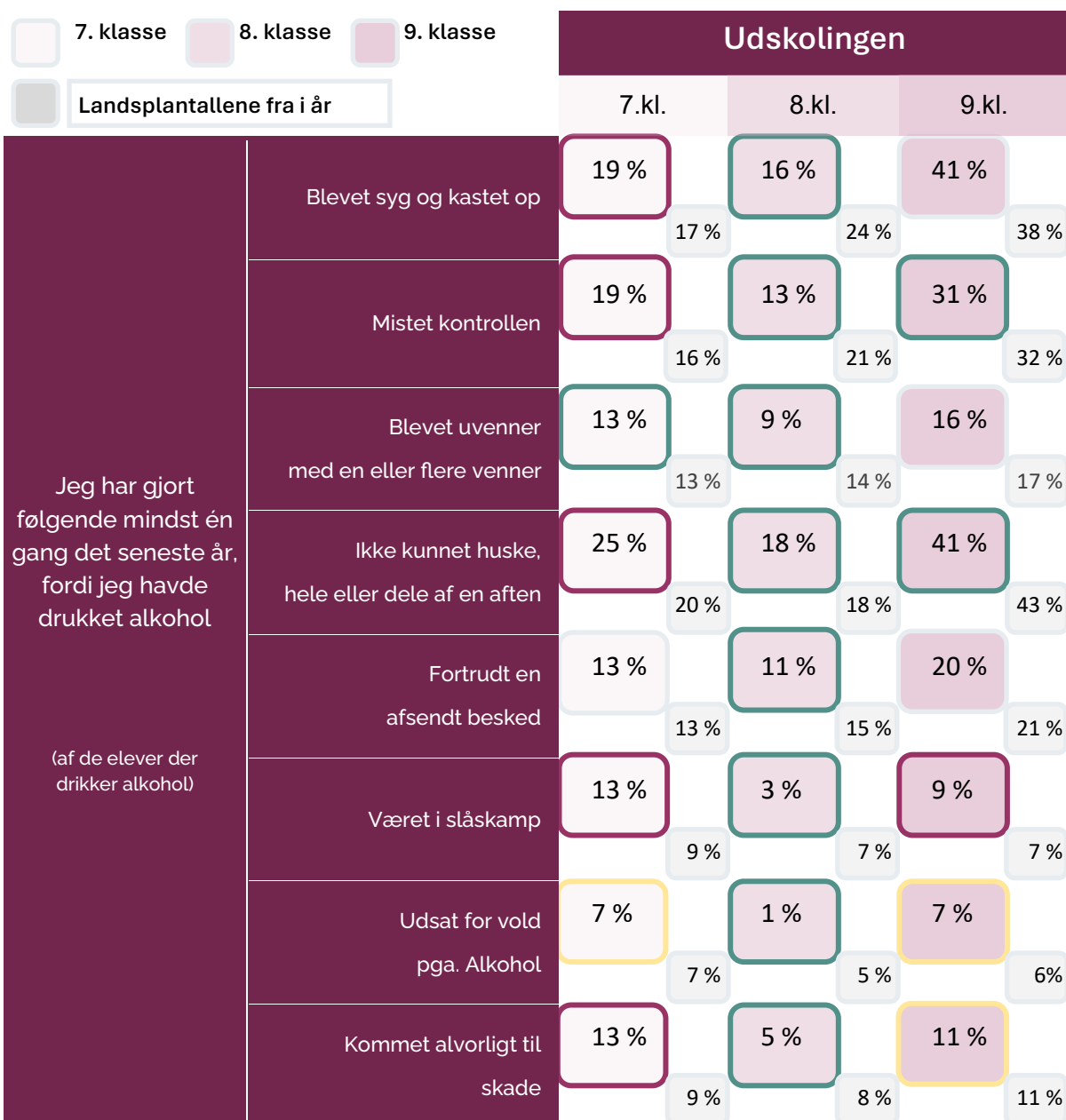
Alkohol

- Forbrug og hyppighed

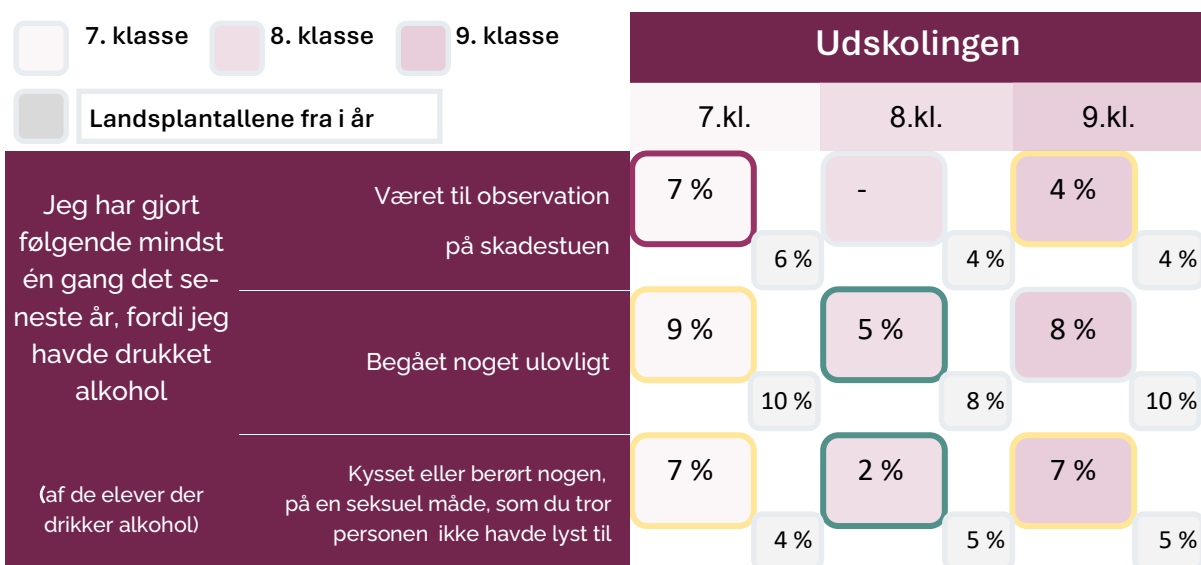
Alkohol

- Alkoholrelateret risikoadfærd det seneste år

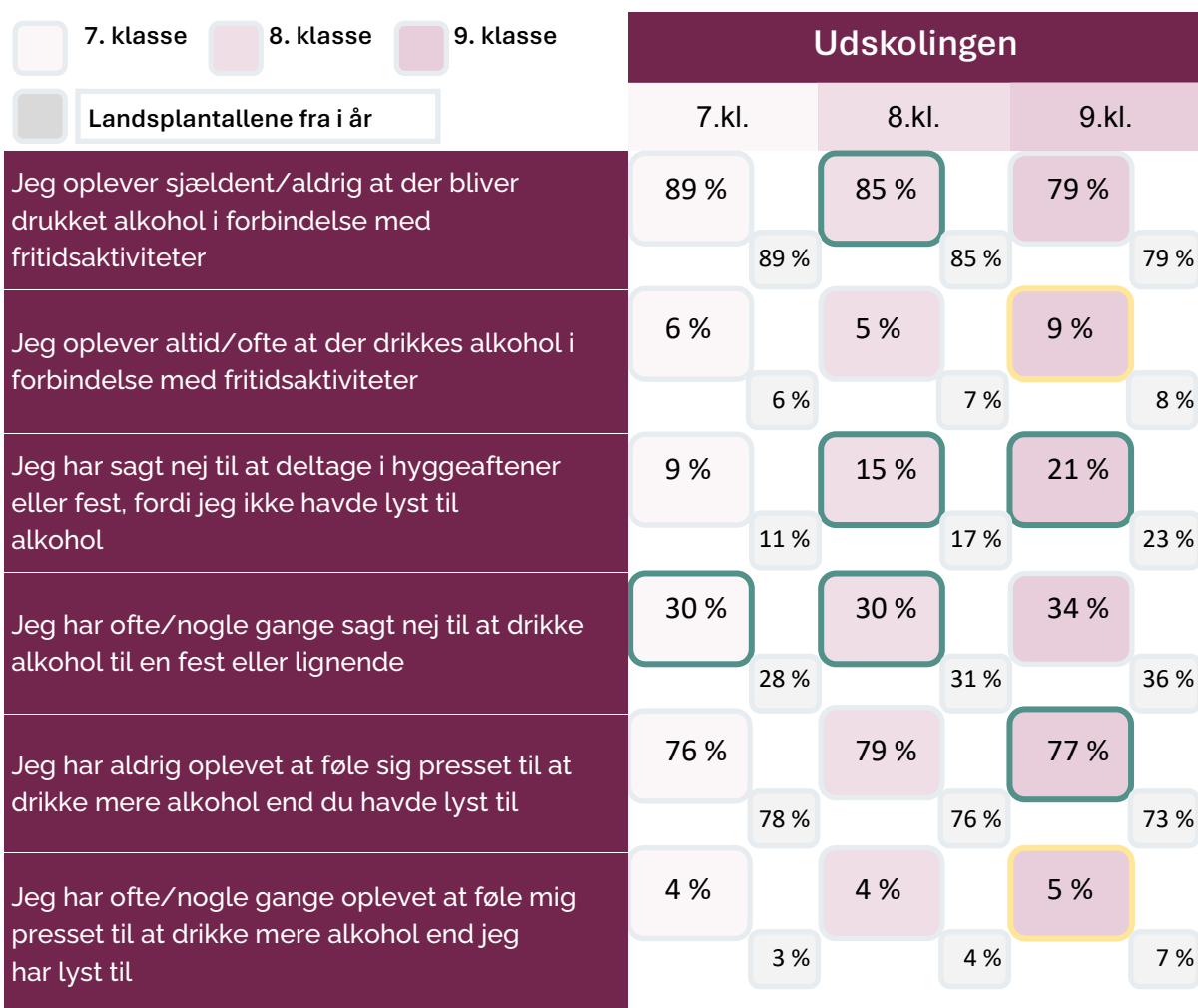
Alkohol

- Risikoadfærd

Alkohol

- Forbrug og hyppighed

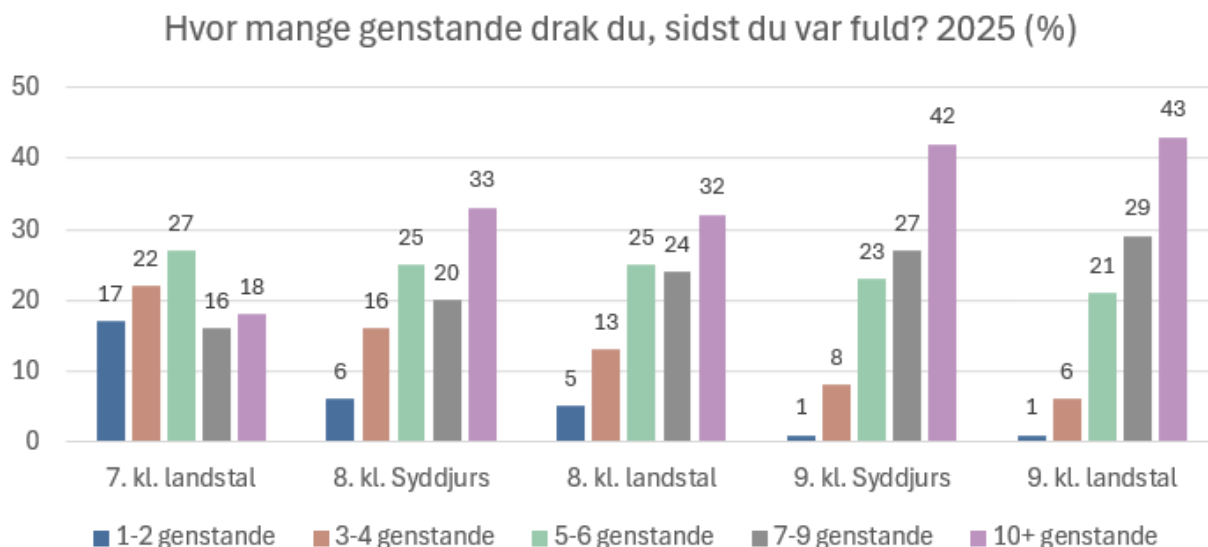
Alkohol

Forbrug og risikomønster—klassetrin og køn

Hvor mange genstande?

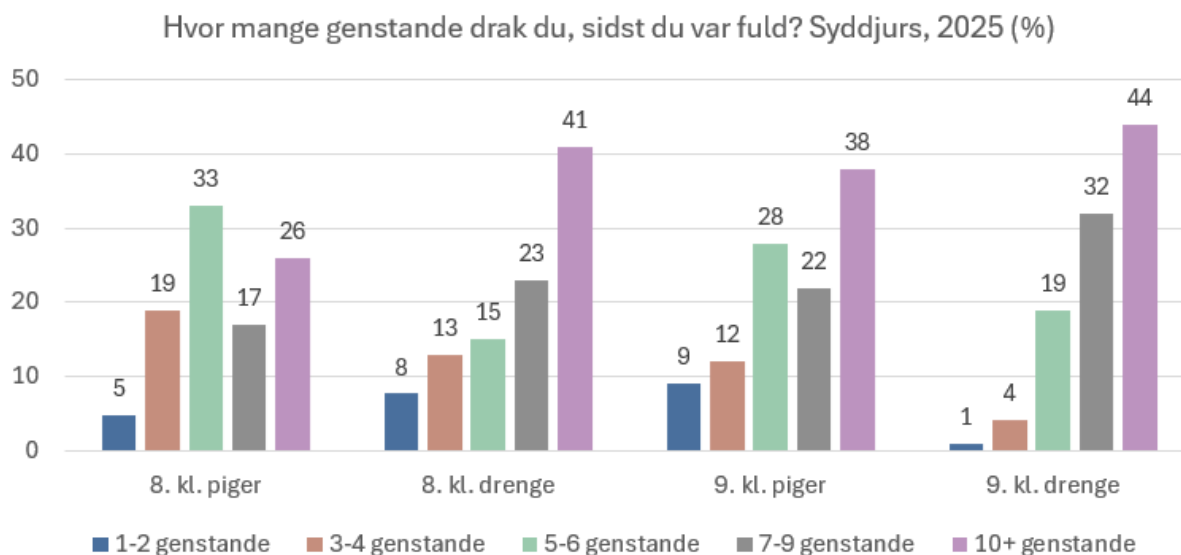
Graferne nedenfor viser, hvor mange genstande de unge, der har prøvet at være fulde, angiver at have drukket sidste gang de var fulde (7. klasse i Syddjurs indgår ikke pga. for få respondenter; her anvendes landsplantal).

Der ses en betydelig andel i 8. og 9. klasse, der drikker mere end fem genstande ved samme lejlighed (binge drinking). I 9. klasse er der desuden en større gruppe, der angiver at have drukket 10 genstande eller flere ved samme lejlighed.

Opdeling i køn

Nedenfor er en graf, der viser fordelingen af indtaget genstande på køn i 8. og 9. klasserne i Syddjurs. Den kønsopdelte graf viser, at drenge i 9. klasse har det højeste indtag ved samme lejlighed, men der er en væsentlig andel de fire grupper, som drikker langt mere end 5 genstande ved samme lejlighed.

Alkohol

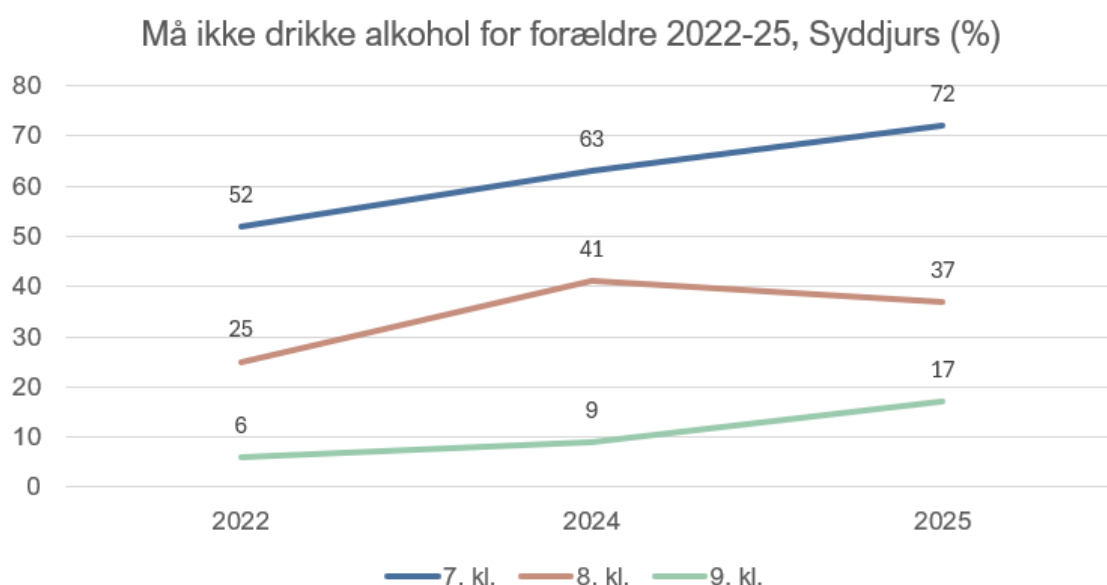
- Udvikling seneste tre år i Syddjurs

I det følgende gennemgås udvalgte udviklingstendenser i Syddjurs omkring unges holdninger til alkohol og forældrenes rammesætning fra 2022- 2025.

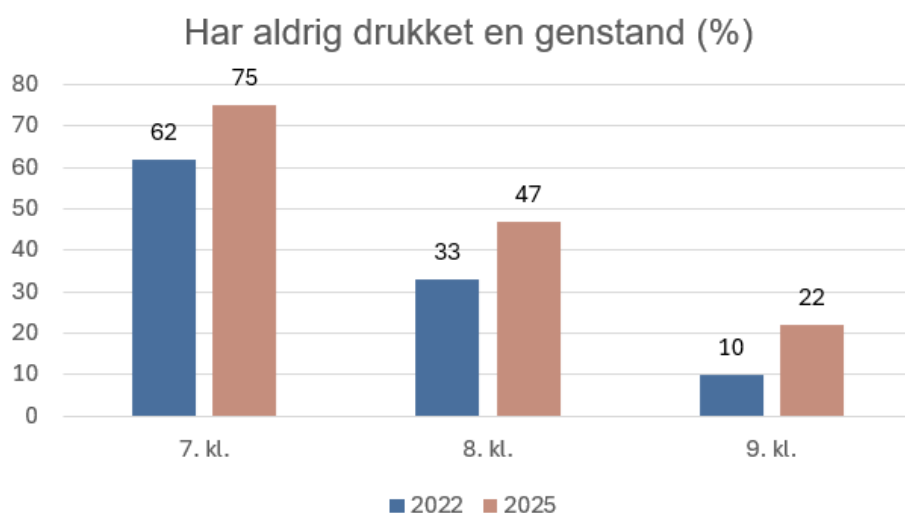
Forældre og rammesætning

Andelen af elever, der angiver, at de ikke må drikke alkohol for deres forældre, er steget på alle tre klassetrin. Som det fremgår af grafen nedenfor, har der været en tydelig stigning over de seneste tre år.

I 7. klasse er andelen steget fra 52 % i 2022 til 72 % i 2025. I 8. og 9. klasse ses tilsvarende stigninger på henholdsvis 12 og 11 procentpoint. Parallelt hermed er andelen, der gerne må drikke, [faldet](#).

Samtidig er der på alle tre klassetrin sket en stigning på omkring 14 procentpoint i andelen, der angiver, at de aldrig har drukket en genstand

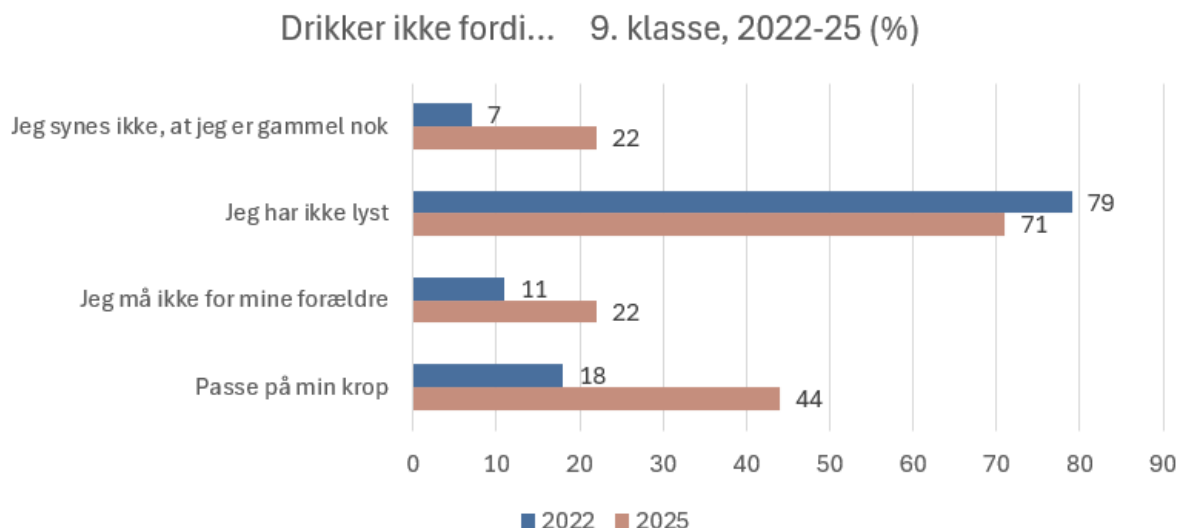
Alkohol

- Udvikling seneste tre år i Syddjurs

De elever, der ikke drikker — holdningsudvikling

Blandt 9. klasse-elever, der ikke drikker, ses en stigende andel, der angiver forældrenes grænser som begrundelse. Flere peger også på egen vurdering af ikke at være gamle nok eller et ønske om at passe på kroppen.

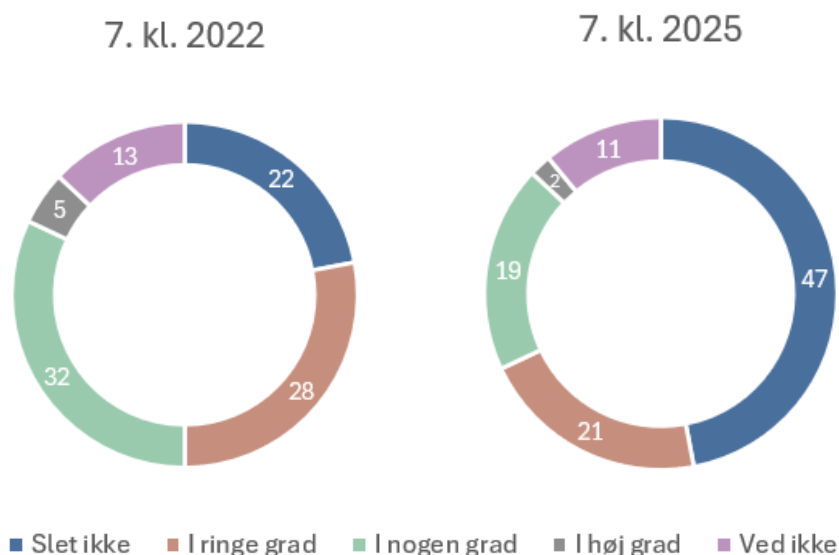

Unge holdninger til alkohol

Udviklingen i de unges holdninger til alkohol peger i retning af et normskifte. Når eleverne bliver spurgt, **i hvilken grad de synes, det er i orden, at unge på deres egen alder drikker alkohol**, ses der over de seneste tre år en tydelig bevægelse mod mere kritiske holdninger.

I 7. klasse er andelen, der svarer, at det **"slet ikke"** er i orden, fordoblet, mens andelen, der i **"høj grad"** synes, det er i orden, er faldet. Samme tendens ses i både 8. og 9. klasse. Særligt i 9. klasse er andelen, der i høj grad synes, det er i orden, faldet markant – fra 49 % i 2022 til 34 % i 2025.

Herunder ses svarfordelingen for 7. klasserne i hhv. 2022 og 2025, i spørgsmålet om hvorvidt de synes det er i orden at jævnaldrende drikker alkohol.

Alkohol

- Udvikling seneste tre år

Alkoholforbrug og drikkemønstre

Udviklingen i Syddjurs Kommune siden 2022 peger overordnet i en positiv retning. Flere elever angiver, at de ikke må drikke alkohol, flere har aldrig drukket en genstand, og holdningerne til jævnaldrendes alkoholbrug er blevet mere kritiske. Blandt de elever, der drikker, ses desuden et fald i hyppigheden: I 9. klasse er andelen, der ikke har drukket fem eller flere genstande ved samme lejlighed inden for de seneste 30 dage, steget fra 22 % til 39 %, og flere angiver ikke at have været fulde den seneste måned.

Samtidig er andelen, der drikker for ikke at føle sig udenfor, faldet – mest tydeligt i 9. klasse (fra 18 % til 26 %). Det indikerer et svækket socialt pres og et tydeligt normskifte.

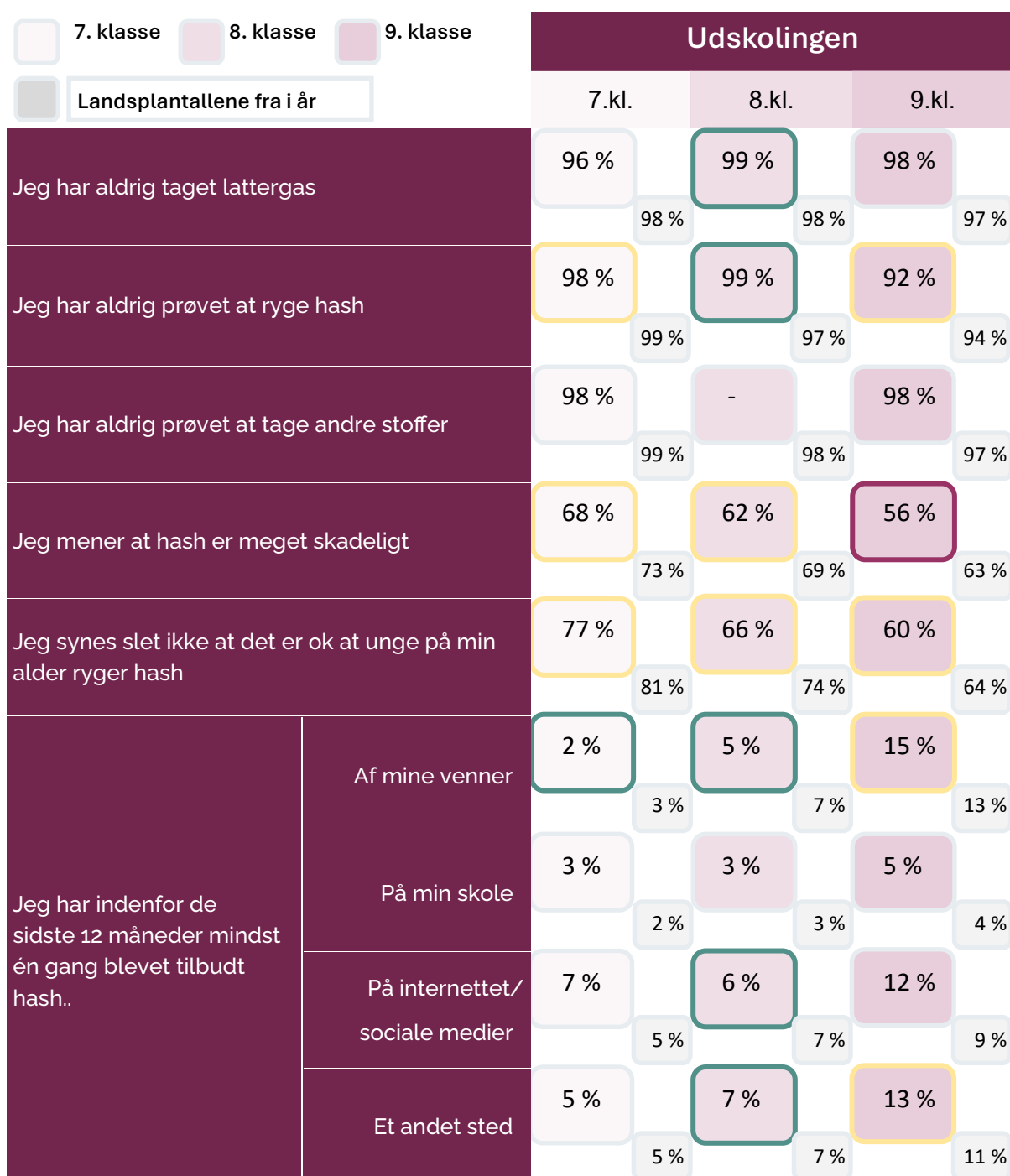
Udviklingen er dog ikke entydig. Selvom færre drikker og færre drikker hyppigt, er mængden pr. lejlighed blandt dem, der drikker, stort set uændret. Der ses fortsat et risikopræget forbrugsmønster med binge drinking og højt indtag – særligt blandt de ældste elever. Udviklingen kan dermed beskrives som todelt: En voksende gruppe fravælger alkohol eller drikker sjældnere, mens der blandt de tilbageværende fortsat er en kultur med højt forbrug.

Endelig ses blandt de elever, der drikker, en mindre, men stigende andel i 7. og 8. klasse, som angiver, at deres forældre ikke ved, at de drikker (8. klasse: 6 % til 11 %; 7. klasse: 12 % til 21 %). Der er tale om relativt få respondenter, og tallene bør derfor tolkes med forsigtighed. Tendensen kan dog indikere, at en mindre gruppe bevæger sig uden for forældrenes rammesætning. I 9. klasse ses denne udvikling ikke.

Samlet set peger resultaterne på en positiv bevægelse mod senere debut, tydeligere forældregrænser og mindre socialt pres – men også på et fortsat forebyggelsesbehov i forhold til højt forbrug ved enkeltstående lejligheder og i forhold til den mindre gruppe, hvor forældreinvolveringen synes svagere.

Stoffer

- Ulovlige rusmidler—de sidste 12 måneder

Stoffer

- Ulovlige rusmidler—de sidste 12 måneder

Hash

Hash er det mest udbredte ulovlige rusmiddel blandt unge i alderen 14–16 år. Overordnet adskiller unge i Syddjurs sig ikke markant fra unge på landsplan, når det gælder erfaring med hash.

Lokalt ses dog en stigning blandt elever i 9. klasse. Hvor 4 procent i det foregående år angav at have prøvet at ryge hash, er andelen i år steget til 8 procent.

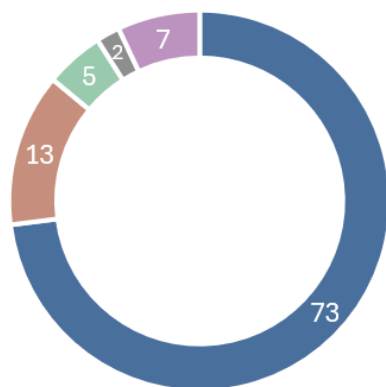
Samtidig ses der et fald i andelen af unge, der har en kritisk holdning til hash. Færre unge angiver, at de ikke synes, det er okay, at jævnaldrende ryger hash, og færre vurderer, at hash er "meget skadeligt". Blandt 9. klasserne er andelen, der vurderer hash som meget skadeligt, faldet fra 62 procent i 2024 til 56 procent i år.

På alle tre årgange ligger Syddjurs på flere punkter markant under landsplanstallene i de spørgsmål, der vedrører de unges holdninger til hash.

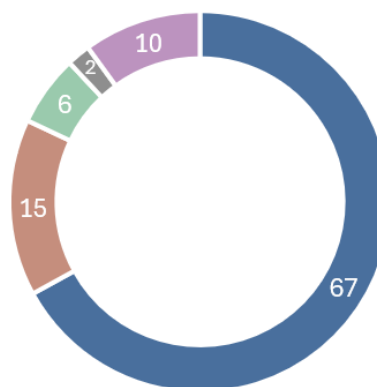
Herunder vises en fordeling af svarene blandt 8. klasser i henholdsvis Syddjurs og på landsplan.

"Er det i orden, at jævnaldrende ryger hash?"

Landsplan, 2025 (%)

Syddjurs, 2025 (%)

■ Slet ikke ■ I ringe grad ■ I nogen grad ■ I høj grad ■ Ved ikke

Samlet peger tallene på, at unge i Syddjurs har mere ukritiske holdninger til hash, særligt blandt de ældste elever.

Stigningen i erfaring med hash i 9. klasse ses samtidig med en faldende oplevelse af skadelighed.

Stoffer

- Ulovlige rusmidler—de sidste 12 måneder

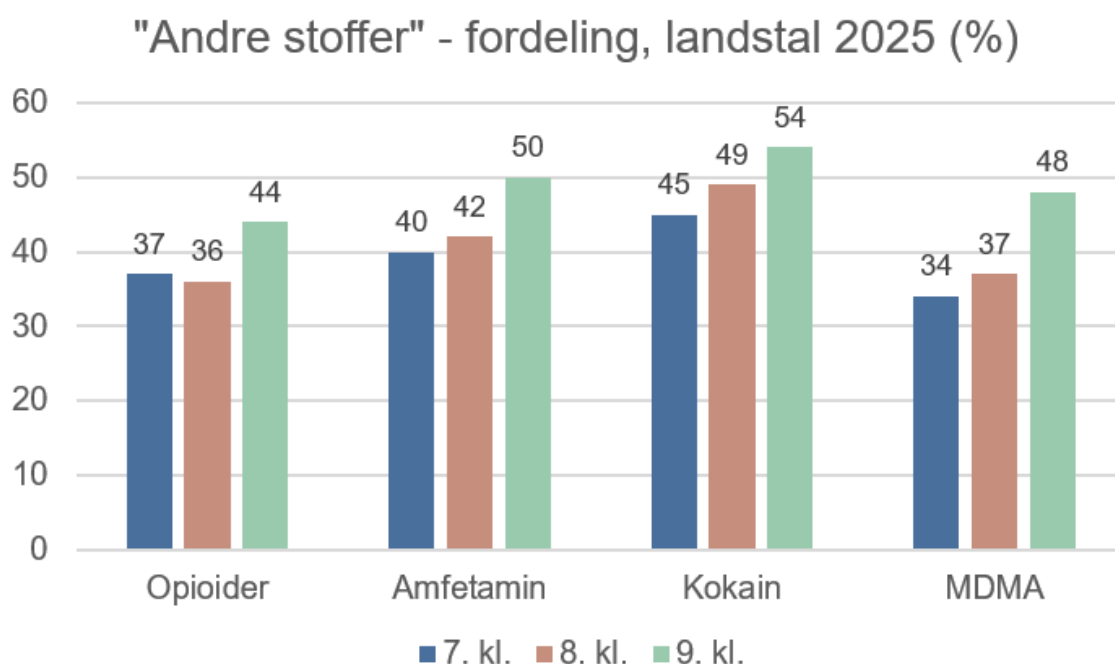

Andre stoffer

Andelen af udskolingselever, der angiver at have prøvet *andre stoffer* (ekskl. hash og lattergas), er i Syddjurs 2 procent – svarende til 23 elever på tværs af årgange, hvilket betyder, at lokale fordelinger ikke kan vises af hensyn til anonymitet.

På landsplan har 1,7 % (756 elever) angivet at have prøvet andre stoffer.

Fordelingen på de mest "almindelige" stoffer fremgår af grafen herunder. Det ses at kokain er mest udbredt, efterfulgt af amfetamin og opioider.

Tallene viser, at brugen af andre stoffer blandt udskolingselever er meget lav – både lokalt og nationalt. Men selv små tal kræver opmærksomhed, da stoffer som kokain, amfetamin og opioider er alvorligt risikofyldte.